KIOSK

Dossier: 130380 - Roerend cultureel erfgoed: Werkingssubsidie voor een dienstverlenende rol op bovenlokaal niveau (Cultureelerfgoeddecreet 2021)} - 01-06-2026

21800 - repliek

REPLIEK

De repliek kan ingediend worden binnen de 15 dagen nadat het voorlopig advies werd bekend gemaakt. Als u geen repliek wil indienen hoeft u niets te doen. Uw aanvraag gaat automatisch naar de volgende fase.

In de repliek kunt u enkel wijzen op feitelijke onjuistheden in het advies. Het is niet de bedoeling om in discussie te gaan met de commissie over haar oordeel. Via de repliek mogen geen nieuwe elementen toegevoegd worden aan uw aanvraag. Gelieve de repliek puntsgewijs te structureren, waarbij elk punt betrekking heeft op één specifieke feitelijke onjuistheid in het advies. Gelieve daarbij ook duidelijk aan te geven op welk onderdeel/criterium in het advies u reageert en dezelfde volgorde te hanteren als het advies.

Repliek op advies

Repliek op advies (vervolg 1)

Repliek op advies (vervolg 2)

18000 - voorlopig advies

ADVIES WERKING

subsidiëringsvoorwaarde: er is voldoende cultureel erfgoed en er zijn voldoende cultureelerfgoedactoren aanwezig om een afzonderlijke cultureel-erfgoedwerking op regionaal niveau te verantwoorden

De aanvraag van Viersprong voldoet aan deze voorwaarde. De volgende lokale besturen nemen deel aan de ingediende aanvraag: Destelbergen, Lochristi en Merelbeke-Melle. De gemeenten Oosterzele en Sint-Lievens-Houtem zijn uitgetreden als gevolg van de regiovorming en het werkingsgebied van de voormalige gemeente Wachtebeke komt er via een fusie met Lochristi bij.
De commissie erkent het complexe voortraject dat de projectvereniging doorlopen heeft door fusies en de bepalingen van het Regiodecreet. Ze blijft van oordeel dat er voldoende cultureel erfgoed en cultureelerfgoedactoren aanwezig zijn om een afzonderlijke cultureelerfgoedwerking op bovenlokaal niveau te verantwoorden.

oordeel bij deze subsidiëringsvoornaarde:

Voldoende

subsidiëringvoorwaarde: er is een werkingsgebied van ten minste 85.000 inwoners (vervalt indien de samenstelling van het intergemeentelijke samenwerkingsverband overeenkomt met een intergemeentelijk samenwerkingsverband inzake onroerend erfgoed)

De aanvraag van Viersprong voldoet aan deze voorwaarde. Op 1 februari 2026 telde het werkingsgebied 87.953 inwoners.

oordeel bij deze subsidiëringsvoornaarde:

Voldoende

criterium: het belang van het aanwezige cultureel erfgoed en de cultureelerfgoedactoren op het grondgebied of de bredere regio en de noden ervan

De commissie is van oordeel dat de aanvraag goed beantwoordt aan dit criterium.
Viersprong schetst een onderbouwd beeld van het aanwezige cultureel erfgoed en van de relevante actoren in het werkingsgebied. De drie gemeenten liggen aan de rand van Gent en delen herkenbare thema's, zoals sierteelt en zorginstellingen.
Ondanks de beperkte schaal zijn er voldoende cultureelerfgoedverenigingen, gemeentelijke collecties en diverse – ook minder klassieke – erfgoeddragers aanwezig. Voorbeelden zijn collecties en archieven bij private eigenaars en bedrijfscollecties, zoals die van Brouwerij Huyghe. Daarnaast komen circuserfgoed (Harry Malter) en regionale verhaallijnen, zoals Reynaert de Vos en het oorlogsverleden, aan bod. Ook immaterieel erfgoed krijgt een brede invulling, met aandacht voor onder meer reuzen, ambachten en feesten zoals carnaval, wijkkermissen en wielerwedstrijden. De veldtekening geeft zo een duidelijk beeld van de erfgoedactoren en van de gedeelde erfgoedthema's.
De commissie waardeert dat Viersprong het werkingsgebied en de gemeenschappen goed kent en het dossier tijdens het gesprek overtuigend toelichtte. Dat wijst op een goed inzicht in het doel van de bovenlokale dienstverlening.
De commissie stelt vast dat Viersprong de noden in het cultureelerfgoedveld gericht in kaart bracht via bevragingen bij verschillende doelgroepen, analyse van de nieuwe regio en afstemming met partners. De aanvraag bundelt die noden helder: algemene noden rond netwerking, noden rond collecties zoals visievorming en inventarisatie, noden rond immaterieel erfgoed en noden rond zichtbaarheid, participatie en inclusie, waarrond lokale actoren vaak nog beperkte expertise hebben.
Tegelijk merkt de commissie op dat de scope van de werking beperkter is dan bij sommige andere cultureelerfgoedcellen. Daarnaast roepen blijvende noden, ondanks een werking sinds 2010, vragen op over de efficiëntie van de voorbije periode. Daarom zijn een scherpe prioritering, duidelijke opvolging en monitoring van de beoogde effecten in de komende beleidsperiode aangewezen.

oordeel bij dit criterium:

Goed

criterium: de wijze waarop de dienstverlenende rol wordt opgenomen.

Cultureelerfgoedactoren die tot de doelgroep van de dienstverlening behoren, worden betrokken in de werking.

De commissie is van oordeel dat de aanvraag goed beantwoordt aan dit criterium.
Viersprong neemt haar dienstverlenende rol op een herkenbare en toegankelijke manier op. De projectvereniging versterkt het erfgoedveld vanuit vier rollen: verbinder, ondersteuner, knooppunt en innovator. Ze werkt daarbij rond pijlers zoals participatie en inclusieve ontmoeting, duurzame lerende netwerken, een geïntegreerde aanpak van erfgoedzorg, een uitgebouwd ondersteuningsbeleid en zichtbaarheid.
De commissie stelt vast dat de dienstverlening sterk inzet op participatie en inclusief werken, ook in de ondersteuning van lokale actoren. Tegelijk blijven bepaalde intenties en geplande extra overlegvormen, zoals bijkomende bijeenkomsten rond reuzen, heemkunde of collectiezorg, vrij algemeen. Ook de concretisering van sommige operationele acties is beperkt. Dat hangt samen met het complexe voortraject van Viersprong.
Viersprong betrekt de cultureelerfgoedactoren uit het werkingsgebied voldoende bij de voorbereiding en uitvoering van de werking. De commissie waardeert dat de organisatie het cultureelerfgoedveld structureel consulteert en samenbrengt. Dat gebeurt onder meer via een klankbordgroep erfgoed, die twee keer per jaar samenkomt en waarin lokale experten, vrijwilligers uit de erfgoedgemeenschappen en gemeentelijke medewerkers vertegenwoordigd zijn.
Daarnaast organiseert Viersprong jaarlijks een cultuurontmoeting voor alle cultuur- en erfgoedactoren in de regio. Die bijeenkomst focust op het delen van expertise, netwerken en feedback op de werking. Ook specifieke deelsectoren komen op gerichte momenten samen, bijvoorbeeld rond ambachten of voor erfgoedambtenaren. Dat draagt bij aan gerichte ondersteuning.

oordeel bij dit criterium:

Goed

criterium: de kwaliteit van de aanwezige expertise

De commissie is van oordeel dat de aanvraag goed beantwoordt aan dit criterium.
Viersprong beschikt over een vrij stabiel team. Dat is een duidelijke meerwaarde voor de continuïteit en kennisborging. De commissie stelt vast dat er binnen de cultureelerfgoedcel voldoende expertise

aanwezig is om de werking te dragen, onder meer op het vlak van erfgoedzorg en collectiezorg, publieksw erking en het werken met doelgroepen. De doelstellingen in het beleidsplan sluiten bovendien aan bij de functieprofielen en de aanwezige kennis van de medewerkers. Waar gespecialiseerde kennis nodig is, kan Viersprong een beroep doen op externe expertise via partners en (boven)lokale netwerken, bijvoorbeeld voor verdiepingstrajecten en gerichte ondersteuning van het veld.
Tegelijk merkt de commissie op dat Viersprong de hiaten in de expertise duidelijk benoemt. Verdere versterking is nodig op het vlak van communicatie, behoud en beheer, digitale kennis en digitale transformatie, inclusief werken en netwerkuitdagingen. De commissie waardeert dat de organisatie inzet op verdieping en competentieversterking. De organisatie borgt kennis actief door interne afstemming, het delen van methodieken en het vastleggen van leerpunten. Zo blijft expertise niet enkel gebonden aan individuele medewerkers.
Daarnaast deelt Viersprong kennis binnen het werkingsgebied via lerende netwerken en vormingen. Waar nodig vult de organisatie deze kennis aan met externe experten.
Het is aangewezen om het cultureel erfgoed, de actoren en de noden ervan op het grondgebied van de voormalige gemeente Wachtebeke verder te concretiseren en, in samenwerking met COMEET, in te zetten op actieve kennisoverdracht en de interne verankering van die kennis. Ook is het belangrijk om de kennis over het cultureel erfgoed, de actoren en de noden ervan op het grondgebied van de gemeenten Oosterzele en Sint-Lievens-Houtem actief te delen met Variant.

oordeel bij dit criterium:

Goed

criterium: de samenwerking, en netwerking en afstemming met relevante partners. Hier bij wordt er afgestemd met andere relevante actoren die een bovenlokale dienstverlening aanbieden, waaronder ook, indien van toepassing, de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden inzake onroerend erfgoed

De commissie is van oordeel dat de aanvraag goed beantwoordt aan dit criterium.
Viersprong zet duidelijk in op samenwerking, netwerking en afstemming. Op lokaal niveau werkt de cultureelerfgoedcel goed samen met de deelnemende gemeenten en met het lokale erfgoedveld, onder meer via overlegmomenten en structurele contacten. Tegelijk blijkt uit de SWOT-analyse dat het politiek draagvlak wisselt. Dat vraagt blijvende aandacht.
Op bovenlokaal niveau wordt de nauwe samenwerking met de op te starten bovenlokale cultuurwerking een duidelijke meerwaarde, zeker gezien de beperkte schaal van de werking. Viersprong werkt nieuwe projecten integraal uit samen met de bovenlokale cultuurwerking en zoekt actief aansluiting bij andere

domeinen, zoals welzijn, zorg, toerisme en cultuur onder meer via partnerschappen met onder andere Avansa, Zusters van Liefde en TOON.

Vanaf 2027 wordt de bestaande intergemeentelijke onroerenderfgoeddienst (IOED) binnen Viersprong ondergebracht bij Veneco. Viersprong blijft samenwerken met de IOED, onder meer via onderaanneming voor publieksw erking aan de hand van een nog op te stellen overeenkomst. Ook op landelijk niveau w erkt Viersprong samen en stemt de organisatie af met landelijke dienstverleners en andere Vlaamse erfgoedcellen.

De aanvraag blijft op sommige punten vrij algemeen. Daardoor is de concrete impact van bepaalde samenw erkingen moeilijk te beoordelen. De commissie vraagt daarom om in de komende beleidsperiode de prioritaire partnerschappen, rollen en beoogde resultaten duidelijker te concretiseren en op te volgen.

oordeel bij dit criterium:

Goed

de wijze waarop er binnen de cultureelerfgoedwerking invulling wordt gegeven aan:

a) maatschappelijke of culturele diversiteit

b) duurzaamheid

c) digitaal beleid

De commissie is van oordeel dat de aanvraag goed beantw oordt aan dit criterium.

Maatschappelijke en culturele diversiteit w as een aandachtspunt van de Vlaamse Regering voor de lopende beleidsperiode. In de aanvraag is dit duidelijker verw erkt in de doelstellingen en acties. Viersprong bouw de expertise op via onder meer een traject bij het Agentschap Integratie en Inburgering. De organisatie w il die expertise actief inzetten om het erfgoedveld inclusiever en diverser te maken, onder meer door te sensibiliseren, te ondersteunen en zelf initiatieven op te zetten op het snijvlak van cultureel erfgoed, w elzijn en zorg.

De commissie w aardeert dat diversiteit een vast agendapunt is in overlegmomenten en mee richting geeft aan keuzes in de ondersteuning, bijvoorbeeld bij subsidies. Tegelijk merkt de commissie op dat de aanpak nog bijkomende methodiek en verdere concretisering vraagt om dat thema als een structurele sterkte uit te bouw en. Dat geldt in het bijzonder voor de w erking naar kinderen en jongeren, w aar Viersprong zelf nog groeimarge aangeeft.

Viersprong geeft invulling aan ecologische en maatschappelijke duurzaamheid. De organisatie geeft ook blijk van een reflex rond digitale duurzaamheid in het dossier. De organisatie maakt duurzame keuzes in de dagelijkse w erking en neemt erfgoedzorg en gemeenschapsvorming op als dimensies van duurzaamheid. De commissie w ijst daarnaast op het belang van een duurzaam personeelsbeleid met

aandacht voor kennisdeling en kennisborging. Dat wordt in het dossier benoemd en zal verder worden uitgewerkt in de komende beleidsperiode.

De groei naar digitale maturiteit is een expliciete doelstelling in het beleidsplan, zowel intern als in de ondersteuning van erfgoedgemeenschappen. Viersprong speelt een actieve rol in de implementatie van de Vlaamse Erfgoeddatabank in het werkingsgebied en onderzoekt hoe de eigen erfgoedbank Land van Rode daarin kan worden geïntegreerd. De cultureelerfgoedcel begeleidt actoren ook naar andere relevante databanken en toepassingen, zoals de Erfgoedapp.

De commissie waardeert dat Viersprong inzet op het versterken van de interne digitale competenties, zeker omdat beperkte IT-kennis als een zwakte wordt benoemd. De organisatie werkt bovendien met een duurzaam digitaal informatiebeheer op basis van een intern informatiebeheersplan. Tegelijk is dit digitale luik nog niet overal even sterk uitgewerkt. Verdere ontwikkeling van de digitale strategie en duidelijke prioriteiten blijven nodig, ook door externe afhankelijkheden, zoals de afstemming met meemoo.

oordeel bij dit criterium:

Goed

criterium: de wijze waarop er invulling wordt gegeven aan de strategische visienota Cultureel Erfgoed

De commissie is van oordeel dat de aanvraag voldoende beantwoordt aan dit criterium.

De aanvrager koppelt het cultureelerfgoedbeleid van de komende jaren aan de inhoud van de Strategische Visienota Cultureel Erfgoed van 2021. De geformuleerde doelstellingen spelen voldoende in op de vier prioriteiten uit die visienota:

- Inzet op een rijk en divers cultureelerfgoedlandschap: samenwerking en netwerking – ook internationaal. In de bespreking van het vierde criterium wordt hierop ingegaan.
- Erfgoedzorg centraal. In de bespreking van het tweede criterium wordt hierop ingegaan.
- Aanmoedigen en versterken van de digitale transformatie. In het vijfde criterium wordt hierop ingegaan.
- Iedereen voor erfgoed, erfgoed voor iedereen. In het vijfde criterium wordt hierop ingegaan.

oordeel bij dit criterium:

Voldoende

criterium: de kwaliteit van het zakelijke beheer

De commissie is van oordeel dat de aanvraag goed beantwoordt aan dit criterium. Op basis van de beschikbare informatie is voldoende gegarandeerd dat het zakelijke beheer kwalitatief gebeurt, met voldoende uitgewerkte procedures en interne controle.
Tot 2026 volgt Viersprong de rechtspositieregeling van Oosterzele. Omdat die gemeente uitstapt, zal begin 2027 overgegaan worden op een nieuwe rechtspositieregeling voor het personeel.
De cultureelerfgoedcel is ingebed in een projectvereniging met meerdere deelwerkingen. Vanaf 2027 wijzigt dat doordat de IOED de projectvereniging verlaat en er, indien de lopende aanvraag goedgekeurd wordt, een nieuwe bovenlokale cultuurwerking opgestart wordt.
De organisatiestructuur is vastgelegd in een helder organogram. Het is duidelijk welke onderdelen van de projectvereniging instaan voor de uitvoering van de cultureelerfgoedwerking, wie daarvoor verantwoordelijk is en wie erbij betrokken is.
De personeelsbezetting van de cultureelerfgoedcel blijft gelijk op 2,55 voltijdsequivalenten. Alle medewerkers beschikken over functieprofielen met omschreven takenpakketten. Door positieve kruisverbanden met de bovenlokale cultuurwerking zal voor de takenpakketten van medewerkers met verdeelsleutels gewerkt worden.
Vrijwilligers worden voldoende omkaderd. De organisatie denkt na over nieuwe vormen van vrijwilligerswerking.
Het beleidsplanningstraject verliep voldoende participatief. De aanvraag is inhoudelijk goed onderbouwd en vertaalt de vastgestelde noden in relevante doelstellingen. Het aanvraagdossier komt niet altijd even scherp of overtuigend over, wat volgens de commissie niet volledig de daadwerkelijke werking weerspiegelt. Het wijst wel op ruimte om ook de zakelijke expertise in beleids- en rapporteringsprocessen verder te versterken.

oordeel bij dit criterium:

Goed

criterium: de haalbaarheid en het realiteitsgehalte van de begroting. De noodzaak voor een werkingssubsidie wordt aangetoond in de begroting, rekening houdend met de ontvangsten uit de werking.

De commissie is van oordeel dat de aanvraag goed beantwoordt aan dit criterium.
Viersprong vraagt een werkingssubsidie aan van 283.402,42 euro, wat neerkomt op een stijging met 8% tegenover het subsidiebedrag 2026 (262.792 euro).
Het gaat om een beperkte meevraag, die voldoende verantwoord wordt in de aanvraag onder andere voor het opvangen van stijgende loonkosten en bijkomende verwachtingen vanuit beleid en sector zoals rond de Vlaamse Erfgoeddatabank en initiatieven rond participatie.
De begroting werd gekoppeld tot op het niveau van de operationele doelstellingen.
Er komt in de begroting vanaf 2027 een stevige reserve over uit de gemeentelijke middelen. Het is positief dat Viersprong die zal gebruiken in de komende beleidsperiode.

oordeel bij dit criterium:

Goed

criterium: de inbreng van middelen van de deelnemende besturen in de bovenlokale dienstverlening

De commissie is van oordeel dat de aanvraag goed beantwoordt aan dit criterium. De ondersteuning getuigt van een goede lokale verankering en een gedeelde verantwoordelijkheid voor de werking van de cultureelerfgoedcel.
Viersprong neemt financiële verantwoordelijkheid voor de cultureelerfgoedwerking via een jaarlijkse gemeentelijke bijdrage van 0,4 euro per inwoner.
Er is ondersteuning in natura vanuit de gemeenten, zoals bijvoorbeeld het gebruik van gemeentelijke communicatiekanalen en personeelsinbreng door de gemeenten via lokale ambtenaren. Voor de huur van een nieuwe kantoorruimte is een gunstige huurovereenkomst met Destelbergen mogelijk gemaakt. De huur wordt gefactureerd op basis van de gemeentelijke inbreng, dus dit betreft geen bijkomende ondersteuning.

oordeel bij dit criterium:

Goed

conclusie over de aanvraag voor werkingssubsidie

Viersprong voldoet aan de voorw aarden en beantw oordt globaal goed aan de criteria.
Viersprong toont een goed inzicht in het aanw ezige cultureel erfgoed, de erfgoedactoren en de noden in het w erkingsgebied. De organisatie kent het w erkingsgebied en de gemeenschappen goed en onderbouw t haar keuzes via bevragingen en afstemming met partners. De dienstverlenende rol w ordt op een herkenbare en toegankelijke manier opgenomen, met voldoende betrokkenheid van cultureelerfgoedactoren in de w erking via structureel overleg en netw erkmomenten. De aanw ezige expertise binnen het team is degelijk en w ordt aangevuld via externe partners, al blijven verdere versterking en borging op enkele domeinen w enselijk. Viersprong zet bovendien aantoonbaar in op samenw erking en afstemming, zow el lokaal als bovenlokaal, al vraagt de commissie om de beoogde impact van partnerschappen scherper te concretiseren. Ook op het vlak van diversiteit, duurzaamheid en digitale w erking zijn duidelijke ambities aanw ezig, met aandacht voor inclusie, digitale maturiteit en duurzaam informatiebeheer, al is verdere methodische uitw erking op onderdelen nodig. Het zakelijke beheer en de begroting w orden als goed beoordeeld: de aanvraag is financieel realistisch, voldoende onderbouw d en gekoppeld aan de doelstellingen. Tot slot is ook de inbreng van de deelnemende besturen voldoende, w at w ijst op een gedeelde verantw oordelijkheid en lokale verankering. De commissie vraagt w el blijvende aandacht voor scherpere prioritering, concretisering van acties en opvolging van de beoogde effecten.

conclusie advies pos/neg

Positief

eindoordeel over de aanvraag voor werkingssubsidie

Goed

aandachtspunten

- Leg voldoende focus op prioritering en opvolging in de w erking.
- Investeer prioritair in het versterken van enkele kernexpertises, vooral op het vlak van digitale strategie en communicatie.

advies datum

30/04/2026

13000 - beoordeling ontvankelijkheid aanvraag

ONTVANKELIJKHEID

Aanvraag tijdig?

Ja

Aanvraag volledig?

Ja

correcte rechtspersoonlijkheid voor deze aanvraag?

Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden moeten daarbij beschikken over rechtspersoonlijkheid conform de toepasselijke regelgeving over de intergemeentelijke samenwerking.

Ja

Aanvrager is gevestigd in Vlaanderen of Brussel

Als de aanvrager een intergemeentelijk samenwerkingsverband is, moet die gevestigd zijn in het Vlaams Gewest.

Ja

Voldoet aanvrager aan specifieke ontvankelijkheidsvoorwaarden i.k.v. het CE-decreet?

Voor intergemeentelijke samenwerkingsverbanden geldt de volgende specifieke voorwaarde: het intergemeentelijk samenwerkingsverband is georganiseerd in overeenstemming met de principes, vermeld in artikel 6 en 7 van het Regio- decreet van 3 februari 2023.

Ja

Is de aanvraag ontvankelijk?

Ja

Motivatie (on)ontvankelijkheid

Indien uw organisatie een projectvereniging is, geldt mogelijk dat er voor de periode 2027-2032 nog een nieuwe projectvereniging opgericht moet worden als rechtsopvolger van de projectvereniging die de aanvraag heeft ingediend. Als daarbij een verandering van ondernemingsnummer gebeurt, moet, in het geval van een positieve beslissing over de ingediende aanvraag, het dossier nog aangepast worden aan deze situatie.

Als dat van toepassing is, geldt de ontvankelijkheid onder voorwaarde van de uiteindelijke oprichting van de nieuwe projectvereniging en dat die projectvereniging op 1 januari 2027 voldoet aan de ontvankelijkheidsvoorwaarden.

Meldingsdatum (on)ontvankelijkheid

03/04/2026

12000 - aanvraag

BASISGEGEVENS

Korte titel

U kan uw aanvraag hier een korte titel geven om het dossier gemakkelijker terug te kunnen vinden in uw KIOSK-dossieroverzicht.

Beleidsplan erfgoedcel Viersprong 2027-2032

Op de website van Departement CJM kunt u meer informatie vinden. Wij raden aan dat u zich vooraf informeert over de voorwaarden en criteria alvorens een aanvraag op te maken.

Voor welke beleidsperiode vraagt u subsidie aan?

Voor bovenlokale dienstverlenende rollen is de beleidsperiode 2027-2032. Alleen voor de VGC is er een andere beleidsperiode: 2026-2030.

2027-2032

Gevraagd subsidiebedrag per jaar

Neem dit bedrag over uit de samenvatting van de begroting die u als bijlage toevoegt bij de aanvraag.

283.402,42

Gemiddelde jaarlijkse kost

Neem dit bedrag over uit de samenvatting van de begroting die u als bijlage toevoegt bij de aanvraag.

324.889,37

Aanvraag indiendatum

Let op: de uiterste indiendatum is 1 april 2026 (voor de VGC: 15 januari 2026)

Dit indiendatum wordt automatisch ingevuld wanneer u de aanvraag indient. Na de uiterste indiendatum kunnen er geen aanvragen meer ingediend worden.

01/04/2026

VOORSTELLING ORGANISATIE

Geef een korte voorstelling van de organisatie

Geef hier een korte voorstelling van de organisatie die de werkingssubsidie aanvraagt.

Indien de aanvraag wordt ingediend vanuit een intergemeentelijk samenwerkingsverband (IGS), vermeld daarbij zeker:
- de gemeenten die deelnemen aan het IGS / de gemeenten die een aanvraag doen voor een bovenlokale dienstverlenende rol;
- eventuele andere deelwerkingen binnen het IGS - bv. een werking rond onroerend erfgoed.
Indien niet alle gemeenten van het IGS deelnemen aan een deelwerking, gelieve dit duidelijk te vermelden.

Indien de aanvraag wordt ingediend door een collectiebeherende organisatie (enkel van toepassing op Antwerpen, Gent, Brugge, Leuven en Mechelen) focus de beschrijving van de organisatie dan op de werking van de cultureel-erfgoedcel.

DE PROJECTVERENIGING

'Projectvereniging Viersprong Land van Rode' werd als **erfgoedcel** opgericht in 2010, initieel voor de gemeentes Melle, Merelbeke, Oosterzele en Sint-Lievens-Houtem. In 2015 sloten ook Destelbergen en Lochristi aan en veranderde de naam naar 'Projectvereniging Viersprong'. In 2018 breidde Viersprong uit met een **IOED**. Vanaf 2027 start ook een **bovenlokale cultuurwerking**, samen met de erfgoedcel onder de naam "Viersprong". Dit dossier behandelt enkel de erfgoedcelwerking.

In de toekomst verandert het werkingsgebied door regiovorming en fusie: Oosterzele en Sint-Lievens-Houtem sluiten niet meer aan, Lochristi reikt door de fusie met Wachtebeke tot de Nederlandse grens. Zo omvat de regio vanaf 2027 de **gemeenten Destelbergen, Lochristi en Merelbeke-Melle**. De regio loopt als een langgerekte band langs de oostrand van Gent van de Nederlandse grens tot aan de Vlaamse Ardennen. Een regio van 174 km² met 87.313 inwoners (2025).

Binnen de PV worden vanaf 2027 de erfgoedcel en een bovenlokale cultuurwerking incl. bovenlokaal netwerk vrijetijdsparticipatie ondergebracht. De IOED-werking wordt vanaf 2027 georganiseerd door streekintercommunale Veneco, waarbij Viersprong structurele partner voor publiekswerking en vrijwilligerswerking.

DE REGIO

De Viersprongregio is een welvarende en residentiële groeiregio tussen de stad Gent en het landelijkere oosten van Oost-Vlaanderen.

Het is een **groene regio** gekenmerkt door de sierteelt. De streek was eeuwenlang aantrekkelijk voor de Gentse burgerij, hun buitenhuizen en kasteeltjes liggen vandaag verspreid in de streek. De groene omgeving deed vanaf de 19e eeuw ook therapeutische en psychiatrische centra uitwijken naar het platteland.

Ook vandaag is de stadsrand aantrekkelijk. Veel **nieuwe inwoners** vinden hun weg naar de Viersprongstreek, zowel hoogopgeleide middenklassers als mensen met een migratieachtergrond. Hierdoor verandert de bevolkingssamenstelling snel.

Hoewel welvarender dan gemiddeld, stijgen de armoede-indicatoren. De bevolking vergrijst sterk. De etnisch-culturele diversiteit ligt lager dan het Vlaamse gemiddelde, maar stijgt vooral bij jongeren.

De Viersprongregio is eveneens een **kruispunt van verkeersassen** en een pendelgebied met een dagelijkse mobiliteitsstroom. Deze bereikbaarheid trekt nieuwe inwoners aan. De nabijheid van de studentenstad Gent, de campussen en **onderzoeksinstellingen** in de regio, versterkt de streek als kennisregio waarin experiment mogelijk is.

WERKING VAN VIERSPRONG

De voorbije 15 jaar bouwde Viersprong een sterke werking uit.

De **collectiezorg** werd versterkt via registratie, inventarisatie, waardering, herbestemming en inzet op behoud en beheer.

Collecties worden digitaal bewaard en ontsloten (Vlaamse databanken en eigen databank voor zwerfgoed). Borgingstrajecten rond divers immaterieel erfgoed zorgen voor draagvlak en bewustzijn.

Publieksprojecten brachten typerend erfgoed van de regio op een verfrissende manier naar buiten (sierteelt, mobiliteit, circus …). **Erfgoeddag** is een jaarlijkse hoogdag.

Kenmerkend is ook de transversale samenwerking met **welzijn** (psychisch kwetsbaren en nieuwkomers). De aandacht voor de maatschappelijke meerwaarde blijkt uit participatieve **wijktrajecten** waar erfgoed en sociale cohesie elkaar versterken.

Tot slot zette Viersprong in op **expertisedeling, ondersteuning en versterking** van het lokale erfgoedveld en netwerkopbouw. Zo zorgt de werking al vijftien jaar voor een regionale erfgoeddynamiek, een sterk netwerk en een professionalisering rond erfgoed.

Op dit elan bouwen we verder in de volgende beleidsperiode. We kiezen bovendien voor een sterke transversale vervlechting met de nieuwe cultuursamenwerking, met een gedeelde missie, visie en doelstellingen. Zonder de eigenheid van de deelwerkingen uit het oog te verliezen, streven we naar synergie binnen de organisatie en regio, waarbij erfgoed en cultuur elkaar versterken.

Beschrijf de eventuele aanpassingen die er gebeurd zijn aan het intergemeentelijke samenwerkingsverband (o.a. door het Regiodecreet).

Enkel in te vullen door intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

Beschrijf de eventuele aanpassingen die gebeurd zijn aan het intergemeentelijke samenwerkingsverband tegenover de lopende periode. In hoofdzaak is deze vraag bedoeld om aanpassingen naar aanleiding van het Regiodecreet te beschrijven, maar ook andere aanpassingen kunnen hier vermeld worden.

Let op: als het intergemeentelijke samenwerkingsverband afwijkt van de referentieregio's zoals bepaald in het Regiodecreet moet er daarvoor een door de Vlaamse Regering goedgekeurde uitzondering zijn.

Als er geen wijzigingen qua samenstelling zijn kunt u deze vraag kort beantwoorden met de vermelding 'geen wijzigingen'.

ALGEMEEN

De regiovorming heeft een grote impact op regio Viersprong. Deze zorgde niet alleen voor een verschuiving in gemeenten, gemeentefusies en een veranderend werkingsgebied, maar leidde indirect ook voor een inhoudelijke verschuiving in de werking (verschuiving van IOED Viersprong naar Veneco). Bovendien zorgden de constante wijzigingen en onduidelijkheid die hiermee gepaard ging tussen 2023 en december 2025 - toen het beleidsplanningsproces al vergevorderd was - voor onzekerheid en een nood aan grote flexibiliteit bij de besturen en Viersprong, wat grote druk legde op de beleidsplanningsprocessen.

Desondanks slaagden Viersprong en de gemeenten erin een gedragen en coherente visie en plan uit te bouwen met een grote wil om het gezamenlijk erfgoedverhaal van de voorbije vijftien jaar verder te zetten.

EERDERE TOETREDINGEN

De oorspronkelijke regio Viersprong uit 2011 bestaat uit de gemeenten Oosterzele, Merelbeke, Melle en Sint-Lievens-Houtem. In 2015 sloten ook Destelbergen en Lochristi aan.

REGIOVORMING

Met het Regiodecreet van 2023 legde de Vlaamse Regering vijftien referentieregio's als afgebakende gebieden voor intergemeentelijk samenwerken. Voor Viersprong betekent dit een belangrijke hertekening van het werkingsgebied.

Oosterzele en Sint-Lievens-Houtem werden ingedeeld in de referentieregio Vlaamse Ardennen, terwijl Destelbergen, Lochristi, Merelbeke en Melle deel uitmaken van de referentieregio Gent. Om regioconform

te blijven w erken, zullen Oosterzele en Sint-Lievens-Houtem vanaf 2027 geen deel meer uitmaken van Viersprong.

Viersprong onderzocht sinds de goedkeuring van het regiodecreet de toekomst van haar w erkingsgebied, o.a. door potentiële uitbreiding mogelijk met aanpalende gemeenten Wetteren en Laarne (ingedeeld bij referentieregio Gent, maar voor de erfgoed en cultuur aangesloten zijn bij Dijk92). In voorbereiding van de cultuurw erking in regio Viersprong w erd in 2025 een gezamenlijk bovenlokaal cultuurproject samen met deze tw ee gemeenten opgestart.

Beide gemeenten namen ook deel aan het participatietraject voor de beleidsplanning (cfr. Voortraject aanvraag). De omgevingsanalyse en doelstellingen w erden in 2025 voorbereid vanuit het idee dat regio Viersprong met Wetteren en Laarne zou uitbreiden.

Ondanks de voorbereidende gesprekken en deze eerste stappen in de samenw erking, vroegen beide gemeenten in juni een tijdelijke uitzondering op de regiovorming aan. Deze uitzondering w erd eind november 2025 goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

Oosterzele overw oog naar aanleiding van de uitzonderingsaanvraag van Wetteren en Laarne ook een uitzondering, maar zag hier uiteindelijk van af.

Hierdoor blijft het w erkingsgebied van Viersprong beperkt tot Destelbergen, Lochristi en Merelbeke-Melle, een samenhangende regio met gelijkaardige profiel, veel kansen rond cultuur en een sterke drive om hierrond samen stappen vooruit te zetten.

FUSIES

Naast de regiovorming hebben ook gemeentefusies een impact op de samenstelling van Viersprong. In 2025 fusioneerden Merelbeke en Melle tot Merelbeke-Melle. Daarnaast fusioneerden Lochristi met Wachtebeke, dat voordien aangesloten w as bij de erfgoed- en cultuurw erking van Comeet (Meetjesland). Vanaf 2027 sluit deze fusiegemeente integraal aan bij Viersprong. Door deze evoluties verschuift de regio Viersprong geografisch naar het noorden en reikt de regio van de Nederlandse grens tot de Vlaamse Ardennen.

Beschrijf de missie en visie van de organisatie (voor de bovenlokale dienstverlenende rol)

Beschrijf hier de missie en visie voor de werking van de cultureel-erfgoedcel.

Viersprong laat cultuur, erfgoed, mensen en gemeenschappen bloeien

De Viersprongregio evolueert snel, met een groeiende en diverse bevolking. Een streek rijk aan erfgoed en cultuur, met zowel verankerde praktijken als recent geïntroduceerde en ontstane vormen. Op dit kruispunt van mensen en ideeën, wegen en ontmoetingen **laat Viersprong cultuur, erfgoed, mensen en gemeenschappen bloeien,** aansluitend bij de noden van de regio.

[visie]

In deze dynamische regio fungeert Viersprong als knooppunt dat samenwerking, betrokkenheid, experiment en kwaliteitsvol erfgoed- en cultuurwerk mogelijk maakt.

We vervullen deze opdracht samen - lokale besturen, vrijwilligers en professionals - vanuit onze vier **kernwaarden**:

- **Maatschappelijk relevant** - Erfgoed en cultuur vertrekken vanuit verbondenheid met de omgeving en dragen de kracht in zich om deze veranderende omgeving ten goede te beïnvloeden. In onze acties streven we bewust naar positieve effecten op maatschappelijk vlak. (SD 1, 2)

- **Verbindend en open -** Viersprong wil een toegankelijk aanspreekpunt zijn voor professionele spelers en vrijwillige actoren en wil hen ook duurzaam met elkaar verbinden. Zo creëren we ruimte voor vernieuwing en duurzame groei. (SD 1, 2, 5)

- **Duurzaam en professioneel -** Een veld kan zich niet ontwikkelen zonder gedegen ondersteuning, professionele expertise en een visie op lange termijn. Daarom werken we samen aan duurzame visies en instrumenten (rond behoud en beheer) en houden we bij experimenten steeds duurzame effecten op het oog. (SD 3-6)

- **Bezield en betrokken** – Erfgoed en cultuur raakt het hart en de eigenheid van inwoners. Cultuur en erfgoed vertrekken vanuit herkenbaarheid, geborgenheid en toebehoren, maar kunnen ook schuren. Deze bezieling typeert de vele vrijwillige actoren in de regio en is ook het vertrekpunt waarop we onze werking baseren. (SD 1-2, 4)

We realiseren sterke samenwerking tussen:

- Lokale besturen die de werking dragen en de brug maken tussen lokaal en bovenlokaal niveau
- De vrijwillige erfgoed-en cultuuractoren als fundament van de werking, met bijzondere aandacht voor de immaterieel erfgoed
- Verenigingen voor wie erfgoed geen kerntaak is, maar er wel actief toe bijdragen

Viersprong versterkt dit veld vanuit vier rollen: **verbinder, ondersteuner, knooppunt en innovator:**

Als verbinder stimuleren we participatie tussen cultuur- en erfgoedactoren en het publiek, met bijzondere aandacht voor onderbereikte groepen. We verlagen drempels en creëren via erfgoed en cultuur ruimte voor ontmoeting.

Als ondersteuner versterken we talent en bieden we groeikansen aan vrijwillige en professionele actoren. We bieden begeleiding op maat en ondersteunen actoren in de zorg voor erfgoed en cultuur, met het oog op een duurzame toekomst

Als knooppunt brengen we mensen, ideeën, kennis en ervaring samen in de regio. We leggen verbindingen, faciliteren lerende netwerken en stimuleren sectoroverschrijdende samenwerking. We verzamelen, delen en vertalen expertise naar de praktijk.

Als innovator stimuleren we vernieuwing door te experimenteren over sectorale en organisatorische grenzen heen. We initiëren, verspreiden en verduurzamen innoverende erfgoed- en cultuurpraktijken in verbinding met actuele maatschappelijke vraagstukken.

Opvolging van de aandachtspunten / evaluatie voorbije periode

Voor bestaande aanvragen: Geef hier aan hoe er werd omgegaan met de aandachtpunten uit het advies van de vorige aanvraag en de aandachtspunten uit de evaluatie door het departement CJM (indien van toepassing).

Voor nieuwe aanvragen: Evalueer kort de werking van de voorbije periode.

SPECIFIEKE AANDACHTSPUNTEN

Viersprong kreeg **twee specifieke aandachtspunten** mee:

Aandachtspunt 1. Zet de expertise, aanwezig bij de lokale erfgoedactoren, mee in bij de uitvoering van het beleidsplan.

De voorbije beleidsperiode werden de lokale erfgoedactoren op velerlei wijze structureel (klankbordgroep) en projectmatig (projectmatige en thematische werkgroepen) betrokken bij de werking. Ook het ondersteuningsbeleid gebeurt in samenspraak en afstemming met de lokale actoren. De opmaak van het beleidsplan 2027-2032 gebeurde sterk participatief. Deze betrokkenheid wordt behouden in de toekomst, waarbij we nog meer inzetten op structurele, thematische en transversale netwerken. (Cfr. Vraag betrokken CE-actoren en vraag voorbereidingstraject)

Aandachtspunt 2. Zet in op het betrekken van cultureel diverse erfgoedgemeenschappen bij de werking. Het is niet omdat deze gemeenschappen minder aanwezig zijn in het werkingsgebied dat hun noden en erfgoed niet meegenomen moeten worden in de werking.

Zie ook vraag rond diversiteit

De Viersprongregio is minder etnisch-cultureel divers dan gemiddeld in Vlaanderen, maar er is een duidelijk stijgende tendens, vooral onder jongeren. Tegelijk is het moeilijk om echt gemeenschappen hierbinnen te identificeren, wat het niet eenvoudig maakt om aanspreekpunten te vinden.

Viersprong zette de **voorbije beleidsperiode** sterk in op dit aandachtspunt. Zo volgde de erfgoedcel een traject met het Agentschap Integratie en Inburgering. De inzichten hiervan namen we mee naar de Raad van Bestuur en Klankbordgroep, om daar ook te werken aan bewustwording.

Bij de uitwerken van de eigen projecten werd dit ook een focus. In de werking rond erfgoed en welzijn, werd een traject uitgerold specifiek met nieuwkomers (*Thuiskomen*). In de wijktrajecten is eveneens aandacht voor de participatie van inwoners met diverse achtergronden en hun erfgoed.

In de lokale projectsubsidies is betrokkenheid van cultureel diverse erfgoedgemeenschappen een van de beoordelingscriteria.

In de **komende beleidsperiode** staat inclusief werken en de participatie van verschillende groepen nog hoger op de agenda. De ervaring van “Thuiskomen” wordt structureel ingebed in onze werking (O.D. 1.3) en zichtbaar gemaakt op het terrein. Daarnaast begeleiden we de sector en het veld om diverser en inclusiever te werken(O.D. 1.1). Ook bij erfgoedzorg en borging van immaterieel erfgoed houden we rekening met diverse gemeenschappen. (SD 3)

GENERIEKE AANDACHTSPUNTEN

Daarnaast zet Viersprong ook in op de **generieke aandachtspunten**, zowel in de voorbije als in toekomstige beleidsperiode. We verwijzen hierbij naar de desbetreffende doelstellingen.

Aandachtspunt 1. Expertise uitwisselen en kennis delen met andere actoren die een dienstverlenende rol op regionaal niveau uitvoeren: cfr OD. 2.4

Aandachtspunt 2. Aandacht hebben voor digitaal beleid binnen de werking: O.D 4.2 en aanvullend O.D. 6.4 voor de interne werking.

Aandachtspunt 3. Een dienstverlening uitbouwen waarbij er gestreefd wordt naar een breed bereik van de verschillende cultureel-erfgoedactoren in het werkingsgebied.

Dit komt doorheen de doelstellingen aan bod, met extra aandacht in O.D. 1.2, O.D. 1.3 en S.D. 5

Aandachtspunt 4. Stimuleren en begeleiden van de deelname aan de volgende initiatieven: 1° Archiefbank Vlaanderen, onlinedatabank van private archieven; 2° www.immaterieelerfgoed.be, platform voor immaterieel cultureel erfgoed (ICE) in Vlaanderen.

Zie O.D. 3.2 specifiek voor immaterieel erfgoed, 3.3 voor Archiefbank.

CULTUREEL ERFGOED EN NODEN

Beschrijving van het aanwezige cultureel erfgoed en de cultureel-erfgoedactoren

Geef hier een korte beschrijving van het (boven)lokale cultureel erfgoed en de cultureel-erfgoedactoren die aanwezig zijn op het grondgebied. Situeer ook het belang ervan.

Regio Viersprong kent een uitgebreid en divers cultureel erfgoedveld dat grotendeels draait op enthousiaste vrijwilligers. Professionele organisaties zijn de uitzondering.

LOKAAL BESTUUR

De gemeentelijke erfgoedwerking valt onder de **cultuur- en vrijetijdsdiensten**. Merelbeke-Melle heeft een aparte **dienst erfgoed**, eigen digitale beeldbank en een gemeentelijke archivaris. Destelbergen en Lochristi werken samen met provincie of intergemeentelijk archivaris. M-M heeft een **erfgoedraad**. Destelbergen organiseert burgerpanels hierrond.

COLLECTIEBEHERENDE ORGANISATIES & COLLECTIES

Erfgoedverenigingen

De regio kent 7 **erfgoedverenigingen** met (boven)lokale w erking

- 4 grootste (Land Van Rode, De Gonde, De Oost-Oudburg i.s.m. DSMG, De Vierschaar) hebben een documentatiecentrum en archief. Ze publiceren, organiseren activiteiten en vormingen.
- 3 lokale actoren (Erfgoed Melsen, De Muntenaar, De Nieuw e Ontginning) doen onderzoek, publieksw erking en hebben een lokale collectie.

Gemeentelijke collecties

Vier **gemeentelijke collecties met publiekswerking,** die grotendeels op vrijw illigers steunen.

- Gemeentelijk museum Destelbergen (**Gemudes**): lokaal erfgoed en archeologie, in transitie van museum naar depot met ontsluiting.
- **Erfgoedpunt Melle**: heemkundige collectie en collectie van de Melse beeldhouw er Jules Vits. Vroeger museum, nu voornamelijk depot.
- **Erfgoeddepot Merelbeke**
- Sierteeltmuseum Lochristi (**LoS**)

***Mola*,** Provinciaal Molencentrum Wachtebeke

De Gallische hoeve: openluchtmuseum rond experimentele archeologie (IJzertijd)

Verenigingen, bedrijven en privépersonen: Collecties & archieven:

- Collecties bij particulieren (bv. trammuseum, cinematografisch museum, Moervaartstede) + gedigitaliseerd audiovisueel (circa 4000 foto's en geluidsfragmenten op Erfgoedbank)

- **61** geregistreerde collecties op **Archiefbank**

- **Brouwerij Huyghe** met eigen museum, Collectie psych. Ziekenhuis **Karus**, historische bib. en archief **ILVO** …

- ***Scholenerfgoed:*** Paters Jozefieten: uitzonderlijke collectie van overal ter wereld. Ook andere scholen (FSI, Tuinbouw school …) met erfgoedcollectie.

IMMATERIEEL ERFGOED

Feestcultuur

Een actieve lokale **feestcultuur** met 34 **reuzen** en nieuwe in opbouw, in beheer van gemeente en verenigingen.

Levendige **wijkkermissen**, in combinatie met andere ICE-praktijken (stoet, processie, paardenmarkt, optreden harmonie, kermiskoers). Uitschieter is **Heusden Koers**, Wereldkampioen der Kermiskoersen (75 jaar in '26).

Carnaval in Merelbeke is tot ver buiten de regio gekend.

Ambachten

De regio is rijk aan ambachtsmensen met de glazeniers van atelier Mestdagh als bekendste voorbeeld. St-Jozefsgilde met collectie en documentatie **bouwambachten**. Ambachtelijk weekend (Lochristi) en Safarkensmarkt (Wachtebeke)

Lokaal erfgoed van wijken

Wijkgericht erfgoed omvat tradities, buurtactiviteiten en evenementen zoals kermissen, vaak ondersteund door de vele w ijkcomités.

THEMATISCH CULTUREEL ERFGOED

Religieus erfgoed

De regio telt **21 Katholieke kerken**, elk met geïnventariseerde roerende collectie. 6 kerken (en inboedel) w erden herbestemd. Elke gemeente kent **processies en ommegangen**, bv. St-Elooi, St-Anna, Bavoprocessie), en auto- en dierenw ijdingen.

32 **jeugdbew egingen**: hun w erking, tradities en archieven vormen w aardevol maar w einig zichtbaar lokaal erfgoed.

Sierteelt: Naast de collectie in het LoS veel privécollecties (geregistreerd en gedigitaliseerd door Viersprong) en immaterieel erfgoed (meester-leerlingbeurzen, driejaarlijks ambrosiana-festival …)

Mobiliteitserfgoed: rond tram- en buurtspoorw egen en rond de aanleg van de E17. In de regio bevindt zich het Erfgoeddepot van Trainw orld-Melle en de stelplaats Nostalbus in Lochristi.

Erfgoed van de **steenbakkerijen** langs de Schelde (documentair en roerend) is in Merelbeke-Melle en Destelbergen bew aard.

Het erfgoed van **oorlogsverleden** (vliegveld Gontrode, bombardementen en bunkergordel)

Een rijk verleden aan circuserfgoed, met het **Harry-Maltercircus** als bekendste voorbeeld.

Destelbergen en Lochristi zijn **Reynaertgemeenten**

Beschrijving van de noden

Beschrijf kort de voornaamste noden van het cultureel erfgoed, beheerders ervan of cultureelerfgoedgemeenschappen op het eigen grondgebied, waarop de dienstverlenende rol of de cultureelerfgoedwerking zich richt. Geef ook aan hoe de noden in kaart gebracht werden.

Viersprong bracht noden in kaart via bevragingen, brainstorms en gesprekken met erfgoedactoren, politici en geïnteresseerden. Daarnaast bouw de de erfgoedcel de voorbije jaren hierrond de nodige kennis op.

ALGEMEEN

Het **netwerk, de uitwisseling en samenwerking** tussen erfgoedspelers (vrijw illig en professioneel) kan structureler versterkt w orden en verbreed naar andere (sub)domeinen en sectoren. Dit vraagt om blijvende regionale coördinatie.

Actualisatie van de veldtekening blijft nodig, met focus op Wachtebeke (nieuw) en op erfgoed van verenigingen zonder erfgoedmissie (w ijkcomités, jeugdbew egingen …)

Erfgoedactoren ervaren de impact van **maatschappelijke tendensen** op hun w erking: socio-demografische veranderingen, digitalisering, uitdagingen rond duurzaamheid, nieuw e participatievormen … Zij hebben nood aan inspiratie, expertise en ondersteuning.

Het getoonde erfgoed w eerspiegelt de **diversiteit** van de bevolking niet. Het bew ustzijn hierrond kan bij erfgoedactoren en bevolking groeien.

Erfgoedactoren vragen vorming en algemene ondersteuning bij de vertaling van Vlaams beleid en actuele tendensen naar de lokale context: algemene aanbevelingen, standaarden inzake collectiezorg, participatief w erken ... Er blijft nood aan een **regionale makelaar.**

Er is nood aan **vernieuwing, ondersteuning en versterking van betrokkenen** in de regio. Vrijwilligers voelen zich overbevraagd. Ze vragen om praktische en financiële ondersteuning. Cultuurdiensten hebben te beperkte personeelstijd om een sterke lokale erfgoedwerking uit te bouwen.

COLLECTIES

Visievorming rond collecties is noodzakelijk: (gemeentelijke) collecties hebben door veranderingen (verhuizingen, fusies, depotproblemen) nood aan een nieuwe toekomstvisie en collectiebeleid, met aandacht voor waardering, depotbeleid, behoud en beheer en ontsluiting, en afgestemd op andere spelers in de regio. Trajectbegeleiding voor de gestructureerde uitwerking hiervan is cruciaal.

Enkele collecties vragen verdere ondersteuning bij correcte **inventarisatie** of actualisatie ervan. Ook blijven duidelijke kaders en ondersteuning bij **waardering en herbestemming** van erfgoed nodig. Dit geldt zeker voor belangrijke lokale collecties waarvan de eigenaar recent kwam te overlijden.

De herbestemming van kerken blijft actueel, ondersteuning en afstemming bij de waardering en herbestemming van de inboedel, maar ook coördinatie en overleg tussen de diverse partijen blijft belangrijk.

De **depotnoden** zijn groot: De bewaaromstandigheden van sommige collecties is slecht en er is plaatstekort. Tegelijk ontbreekt het actoren aan expertise en middelen.

Verdere (ondersteuning bij) de **digitalisering en digitale registratie** blijft nodig. De overgang naar de nieuwe Erfgoeddatabank.be vereist begeleiding op het terrein. Collecties >1000 objecten in de databank vragen een financiële oplossing.

IMMATERIEEL ERFGOED

Bewustwording over de diversiteit en de waarde van immaterieel erfgoed kan groeien. De **reuzenbeheerders** in de regio zijn te weinig ingebed in een netwerk en hebben nood aan een lange-termijnvisie met aandacht voor dragers, zichtbaarheid, opslag …

Het doorgeven van vakkennis is uitdagend voor **ambachtsmensen**. Ze vragen een breder netwerk voor uitwisseling en ondersteuning bij documentatie, overdracht en ontsluiting.

Feesttradities in de regio zijn levend maar zich weinig bewust van hun erfgoed.

VISIBILITEIT, INCLUSIE & PARTICIPATIE

Het **bestaande publiek** vormt geen afspiegeling van de bevolking. Een grotere participatie zal de erfgoedgemeenschap vergroten, de zorg voor het erfgoed ten goede komen en het gemeenschapsgevoel versterken.

Erfgoedactoren hebben **weinig expertise**, ervaring en bewustzijn rond participatief en inclusief werken. Ondersteuning en inspiratie is noodzakelijk.

Het erfgoed van de regio is **weinig zichtbaar**. Via een meer **eigentijdse scenografie en communicatie** kan het erfgoed aantrekkelijker en toegankelijker worden voor een brede en diverse groep, ook buiten de muren van musea of depots.

Betrekken van de cultureel-erfgoedgemeenschappen in de werking

Geef aan hoe de aanwezige (boven)lokale cultureel-erfgoedgemeenschappen en -actoren op het eigen grondgebied betrokken (zullen) worden in de werking van de organisatie. Geef ook aan in hoeverre zij betrokken werden bij de opmaak van de aanvraag.

Viersprong betrekt de CE-gemeenschap structureel en projectmatig bij haar werking. Als relatief kleine erfgoedcel is ze sterk lokaal verankerd en is ze toegankelijk voor lokale spelers. Doorheen de jaren bouwde ze een **sterk netwerk** uit waarin Viersprong en het erfgoedveld elkaar gemakkelijk vinden en waarin noden, expertise en initiatieven uit het veld mee richting geven aan de werking

Via haar communicatiekanalen houdt Viersprong het veld op de hoogte van de werking.

STRUCTURELE BETROKKENHEID

Het lokaal erfgoedveld is structureel vertegenwoordigd in de **klankbordgroep,** samengesteld uit lokale erfgoedexperten en -vrijwilligers; de cultuur-, erfgoed- of vrijetijdsambtenaren en het team van de erfgoedcel. De leden verlenen advies, houden vinger aan de pols en geven richting bij de opmaak van het actieplan.

De lokale beleidsmakers zijn betrokken via de **raad van bestuur**. (cfr. Zakelijke werking)

Elk jaar organiseert Viersprong een **ontmoetingsdag** voor alle erfgoedvrijwilligers van de regio. Dit ter versterking van de onderlinge contacten en als bedanking voor hun inzet voor het lokaal erfgoed.

AFGESTEMD ONDERSTEUNINGSBELEID

Elk ondersteuningstraject of project start met nauwe afstemming: wat zijn de noden? Welke partners moeten betrokken worden? Wie neemt welke rol op in het traject? … Tussentijds koppelen we terug, nadien zetten we in op nazorg en verduurzaming.

De trajecten en **ondersteuning rond collecties** gebeuren steeds in samenspraak en afstemming met lokale beheerders: inventarisatietrajecten starten met een gezamenlijk overleg (voorstellen aanpak obv geldende standaarden, afstemming noden). Waarderingstrajecten (bv. religieus erfgoed) gebeuren participatief met experten en de lokale gemeenschap.

De migratie naar Erfgoeddatabank.be gebeurt in nauw overleg met de betrokken kerkbesturen.

Ook de trajecten rond **immaterieel erfgoed** gebeuren steeds in nauwe afstemming. Zo werd bv. na een inventarisatie van ambachtslieden in de regio, een digitale nodenbevraging uitgestuurd en op basis daarvan een eerste netwerk- en uitwisselingsmoment georganiseerd als start voor de verdere ondersteuning.

Beoordeling van de projectsubsidies gebeurt door externe commissie waarin ook (vrijwilligers uit) het lokale erfgoedveld zetelen.

PROJECTMATIGE EN THEMATISCHE NETWERKEN

Bij de opstart van **projecten** wordt een **projectgroep** samengesteld met lokale experten en ambtenaren. Zij geven mee de richting aan van het project, zorgen ook voor inhoudelijke input en staan ook mee in voor lokale ontsluiting. Dergelijke betrokkenheid versterkt de lokale gedragenheid, zoals bv. bleek bij “CyrCus” waar lokale partners zelf publieksinitiatieven ontwikkelden in dit thema.

De **trajecten rond welzijn** worden afgestemd met de lokale erfgoedambtenaar en andere relevante ambtenaren (bv. participatie, bibliotheek …). Lokale heemkundigen en/of immaterieel erfgoedgemeenschappen nemen waar inhoudelijk relevant deel aan de sessies.

Een stuurgroep (lokale ambtenaren en bestuur) volgt de participatieve wijktrajecten op i.o.m. lokale erfgoedspelers. Basis van deze trajecten zijn vooral de lokale inwoners. Doorheen het traject evolueren zij door groeiend erfgoedbewustzijn tot een **nieuwe erfgoedgemeenschap**.

Viersprong bevraagt en brengt de erfgoedactoren ook samen n.a.v. bepaalde acties: bv. de jaarlijkse brainstorm rond Erfgoeddag, vormingen die worden gekozen o.b.v. een nodenbevraging, thematische netwerkdagen (bv. Steenbakkerijen).

Ook de voorbereiding van deze aanvraag werd participatief aangepakt in nauwe afstemming met de erfgoedactoren (cfr. toelichting voortraject)

TOEKOMST

In de **toekomst** blijven de structurele overlegstructuren **behouden** en versterkt via **(thematische) lerende netwerken** om meer onderlinge uitwisseling en afstemming in de regio te bevorderen (bv. rond collecties, reuzen, participatief werken …). Ook uitwisseling tussen de subdomeinen (roerend en immaterieel) en transsectoraal (erfgoed en cultuur, bibliotheken … i.s.m. cultuurwerking) wordt versterkt.

☐ ***Wordt er in de aanvraag voorzien om ook een dienstverlenende rol op te nemen voor actoren die buiten het eigen grondgebied vallen?***

<u>Indien ja: gelieve hier toe te lichten welke dienstverlening er aangeboden wordt aan actoren buiten het eigen grondgebied</u>

Geef aan over welke dienstverlening het gaat en tot welke actoren deze gericht is.
Licht daarbij toe hoe deze dienstverlening afgestemd werd met andere bovenlokale en landelijke dienstverlenende organisaties.

EXPERTISE

<u>Aanwezige expertise, expertiseopbouw en - deling</u>

- Beschrijf de aanwezige expertise binnen de organisatie, de expertise die verder ontwikkeld zal worden en de relevantie ervan voor het opnemen van de dienstverlenende rol. Beschrijf ook hoe deze expertise verankerd wordt binnen uw organisatie en gedeeld wordt met de doelgroep en het bredere cultureel-erfgoedveld.
- Beschrijf de relevante expertise waarop u eventueel een beroep kunt doen binnen de deelnemende gemeenten (bv. stadsarchivaris, lokale erfgoedambtenaren…).

Met 15 jaar ervaring en een relatief stabiel team, beschikt Viersprong over brede generieke en erfgoedspecifieke expertise, gebaseerd op Vlaamse beleidsverwachtingen, regionale noden en de eigenheid van de werking. Viersprong heeft sterke kennis in participatief werken en trajecten i.s.m. welzijn, waarvoor de werking binnen en buiten de regio gewaardeerd wordt. Viersprong profileert zich als een **werking die experimenteert en experimenten verduurzaamt.** Onze opdracht is breed en vereist heel diverse expertise. Daarom hebben we gedurende de voorbije 15 jaar ingezet op een brede expertiseontwikkeling met **verschillende gradaties** (generiek of specifiek), passend bij de noden van de streek. Waar kennis ontbreekt, wordt ondersteuning gezocht bij regionale partners (zie actoren), collega-erfgoedcellen en landelijke dienstverleners.

AANWEZIGE EXPERTISE

Collectiezorg: inventarisatie, waardering en herbestemming (bv. religieus en agrarisch erfgoed) i.s.m. experten (bv. PARCUM, CAG). Ook beschikken we over kennis rond behoud, beheer en depotwerking

Immaterieel erfgoed: sensibilisering, borgingstrajecten (meester-leerling, coaching), publieksprojecten (reuzen, CyrCus). Audiovisueel documenteren is in opbouw (traject 2026)

Erfgoed en welzijn: trajecten met psychisch kwetsbaren en nieuwkomers via *object handling* en *storytelling*; brede, open blik en doelgroepgerichte communicatie.

Participatieve trajecten: opstart, begeleiding en coaching waarbij erfgoed sociale ontmoeting bevordert (bv. Wij van de Wijk). Ervaring in groepsdynamiek

Publieksprojecten: coördinatiesamenwerking en creatieve ontsluiting (bv. 50 jaar E17, CyrCus).

Netwerkrol: Viersprong faciliteert ontmoeting en verbinding, kent het (boven)lokale veld en beschikt over een sterk netwerk waardoor ontbrekende expertise vlot gevonden en ingeschakeld wordt.

Vrijwilligerswerking: ruime ervaring in werving en ondersteuning, cruciaal in een vrijwilligersgedreven sector.

Zakelijke werking: kennis over de bestuurscode cultuur en het zakelijke en financiële werk aangepast aan een IGS-context en een onderbouwd personeelsbeleid.

EXPERTISE IN OPBOUW

Viersprong actualiseert en verdiept volgende expertise in 2027–2032 passend bij de noden en ambities uit het beleidsplan (zie SWOT en SD):

Versterking van expertise rond **behoud en beheer** van collecties (o.a. depotinrichting) vertrekkend van de opgedane expertise in 2025-2026 (O.D. 3.4).

Verdere uitbouw expertise **inclusief werken**: drempels analyseren, representatie monitoren, netwerk versterken (O.D. 1.1).

Netwerkuitbreiding en versterking: verkennen expertise bij nieuwe partners uit o.a. Wachtebeke, nauwere banden zorgsector en bijzondere jeugdzorg, (O.D. 2.1).

Versterking van **communicatiecompetenties**. (O.D. 5.1), zie ook personeelsplan

Digitalisering: ervaring met nieuwe erfgoeddatabank, via samenwerking binnen netwerk en met experten ((O.D. 4.2) + verdieping in digitale evoluties en AI voor inhoudelijke en zakelijke werking (O.D., 6.4).

Versterking van **divers personeels- en vrijwilligersbeleid** (6.5).

EXPERTISEDELING

Viersprong deelt en verankert expertise op drie niveaus:

Intern: via teamoverleg, archiefsysteem, draaiboeken, evaluaties. Een buddysysteem bevordert kennisdeling.

CE-veld binnen de regio: via vormingen, studiedagen, begeleiding op maat en laagdrempelige loketfunctie delen we expertise. We focussen verduurzaming: actoren worden versterkt via betrokkenheid bij voorbereiding en nazorg (bv. zelf inventaris beheren). Via **lerende netwerken** en overlegplatformen versterken en verduurzamen we kennisdeling (O.D. 2.2–2.3). Resultaten worden ontsloten via website en publicaties.

Sector (bovenregionaal): kennisdeling via collegagroepen, thematische netwerken, studiedagen, zowel binnen de sector als transversaal (vb. conferentie erfgoed en welzijn, O.D. 2.4).

BELEIDSPLAN

Synthese, voortraject en SWOT

Synthese van de aanvraag

Geef een korte synthese van de aanvraag waarin u de essentie van de werking voor de volgende beleidsperiode duidt.

Viersprong bouwt na 15 jaar werking voort op een stevig palmares. Tegelijk start een nieuwe fase. Een gedeeltelijk nieuwe regio en de opstart van een bovenlokale cultuurwerking creëren kansen om de werking verder te verdiepen en verbreden. Deze aanvraag bouwt verder op de realisaties en opgebouwde expertise en benut volop nieuwe opportuniteiten. Alles vanuit de noden van het erfgoed, de regio en het beleid.

We streven naar maximale **synergie** met de nieuwe **cultuurpoot**: samen waar het kan, afzonderlijk waar de eigenheid van de deelwerking dit vereist. Zo komen we tot onze gedeelde missie “Viersprong laat cultuur, erfgoed, mensen en gemeenschappen bloeien”. Ook onze waarden en visie lopen parallel. In onze doelstellingen zoeken we naar wederzijdse versterking, elke werking vanuit de eigen invalshoek. Dergelijke open blik en de ervaring met transversaal werken zit in het DNA van onze erfgoedcel.

In al onze doelstellingen is cultureel erfgoed het vertrekpunt, met aandacht voor erfgoedzorg, collecties en immaterieel erfgoed en de noden van het veld. Typerend voor Viersprong is ook de betrokken, nabije werking en de aandacht voor maatschappelijke impact, waar we als kleinere regio troeven hebben.

Vanuit deze uitgangspunten bouwen we de aanvraag op rond **zes strategische pijlers**.

Als eerste pijler kiezen we nadrukkelijk voor **participatie en inclusieve ontmoeting**, passend bij de noden en eigenheid van de regio. We sensibiliseren en ondersteunen erfgoedactoren om inclusiever en participatiever te werken. Vertrekkend vanuit onze eerdere participatieve erfgoedtrajecten, ondersteunen en coachen we buurten en wijken om met deze methodieken aan de slag te gaan. We consolideren en actualiseren de ervaring met trajecten rond erfgoed en welzijn en experimenteren met nieuwe partners en doelgroepen. Zo werken we aan een duurzaam en innovatief aanbod voor de regio.(SD1)

In de nieuwe regio leeft de vraag om regionale **netwerken te versterken**, zowel bij Viersprong zelf als bij het veld. Netwerken op verschillende niveaus: sectorbreed, thematisch en transversaal. Dit om structureel en projectmatig uit te wisselen, om af te stemmen en bij te leren. Viersprong neemt de rol van verbinder en facilitator op en vervlecht de regionale netwerken met netwerken en partners van buiten de regio.(SD2)

Erfgoedzorg blijft cruciaal binnen de werking van de erfgoedcel, zowel rond **collecties** als immaterieel erfgoed. In 15 jaar boekten we grote vooruitgang, maar het werk is niet af. We blijven ondersteunen en begeleiden bij registratie, waardering, depotbeleid … Dit alles vanuit een onderbouwde, regionaal afgestemde visie. We focussen hierbij niet enkel op klassieke erfgoedspelers, maar ook op actoren zonder directe erfgoedmissie. De diversiteit aan **immaterieel erfgoed** in onze regio zetten we in de kijker, met gerichte aandacht voor het borgen van ambachten en feesttradities (SD 3)

De hele werking wordt gedragen door een doelgericht **ondersteuningsbeleid**, met toegankelijke dienstverlening, digitale instrumenten en databanken, een vormingsaanbod en begeleiding op maat. (SD4)

De laatste pijler maakt onze bruisende erfgoedregio op een verfrissende manier **zichtbaarder en bekender**. Als basis hiervoor werken we aan een geïntegreerde communicatiestrategie voor de hele PV, met aandacht voor de eigenheid van de deelwerkingen. We helpen lokaal erfgoed en actoren

zichtbaar maken, met Erfgoeddag als jaarlijks hoogtepunt. Tot slot houden we zelf ruimte voor kleine (experimentele) publieksprojecten en opportuniteiten.(SD 5)

Om dit alles te realiseren steunen we op een transparant, duurzaam en kwalitatief werkingskader met betrokken besturen. Personeel en vrijwilligers worden professioneel omkaderd, zodat ieders talent optimaal tot zijn recht komt.(SD 6)

Met deze aanvraag wil Viersprong haar rol als verbindende kracht in de regio versterken, bestaande expertise benutten en nieuwe kansen grijpen. Samen bouwen we aan een gedragen, inclusieve en toekomstgerichte erfgoedregio.

Toelichting: voortraject aanvraag

Schets kort de stappen die gezet werden in kader het opmaken van de aanvraag.

Gelieve zaken die reeds aan bod komen in andere vragen niet te herhalen. Een verwijzing volstaat.

INTERN

Binnen Viersprong was de algemeen coördinator trekker van het beleidsplanningstraject, in gezamenlijke voorbereiding en afstemming met het hele team. Naast de bureaustudie en besprekingen op het teamoverleg, waren er intern zes werksessies ter voorbereiding van de aanvraag (rond missie en visie, SWOT, omgevingsanalyse, doelstellingen, acties).

VELDVERKENNING EN OMGEVINGSANALYSE

Door de uitbreiding van het werkingsgebied ging Viersprong op plaatsbezoek bij twee erfgoedorganisaties in Wachtebeke en bij de Heemkring van Wetteren (uiteindelijk niet aangesloten). Via bureaustudie verdiepten we de omgevingsanalyse. De opgedane kennis uit de loketfunctie, werkervaring en netwerk werd integraal meegenomen.

PARTICIPATIEF TRAJECT MET SECTOR EN HET VELD

In 2025 liepen we samen met de betrokken gemeenten een intens participatief traject met als doel beleidskeuzes voor de periode 2027–2032 voor te bereiden op basis van input uit het veld en de betrokken besturen. De participatie focuste zowel op een overkoepelende transversale blik over de verschillende domeinen heen als op de specifieke sectornoden afzonderlijk.

Een **stuurgroep** samengesteld uit de diensthoofden Vrije Tijd van de betrokken gemeenten bepaalde mee richting en inhoud binnen het hele traject (missie en visie, omgevingsanalyse en nodenbepaling, inhoudelijke klemtonen, doelstellingen), behield het overzicht en de transversale samenhang met de trajecten cultuur en vrijetijdsparticipatie, zag toe op de koppeling met het lokale beleid, zorgde voor algemene opvolging binnen de gemeente en volgde de evoluties van de regiovorming en impact hiervan op het traject mee op. De stuurgroep kwam circa tweemaandelijks samen en werd ook digitaal op de hoogte gehouden.

Op de vaste bijeenkomsten van **klankbordgroep erfgoed** (cfr. Hoger) was dit traject een uitgebreid agendapunt. Zij werden ook via de bevragingen en sessies verder betrokken.

Bevragingen

We stuurden vier digitale bevragingen uit (algemene erfgoedspelers, ambachten, feesttradities algemeen en reuzen). Met een respons van meer dan 25%, waren de antwoorden significant om ons op te baseren. De resultaten en noden werden verder in het traject uitgediept.

Bijeenkomsten

Een *droomdag* voor professionals focuste op de algemene socio-demografische en maatschappelijke tendensen in de regio en de kansen en uitdagingen daarvan voor erfgoed(werking).

Een *erfgoedavond* voor het brede erfgoedveld (prof. en vrijwillig, 16 deelnemers) evalueerde de voorbije beleidsperiode, verdiepte de gedetecteerde nodenbevraging en legde prioriteiten voor de toekomst.

Op een *brede transversale denkdag* legde Viersprong de doelstellingen voor aan de aanwezigen (professionele spelers, vrijwilligers, beleidsmakers, partnerorganisaties in erfgoed en cultuur met 20-tal

deelnemers). Zij gaven heel w at feedback en dachten verder mee na over concrete acties

Een eerste *ambachtennetwerk* (23 deelnemers) focuste op de kansen en uitdagingen voor deze groep.

BELEIDSMATIGE EN SECTORALE AFSTEMMING

Viersprong nam deel aan de intervisies en vormingen in het kader van de beleidsplanning georganiseerd door Faro. De doelstellingen w erden opgemaakt binnen het geldende beleidskader en w etgeving. De doelstellingen rond immaterieel erfgoed w erden met WIE afgestemd, die rond w elzijn met TOON. Ook w erd afgestemd met collega-erfgoedcellen (focus Oost-Vlaanderen, referentieregio Gent en buren)

POLITIEKE AFSTEMMING EN GOEDKEURING

Viersprong ging op individueel gesprek met de schepenen van erfgoed, cultuur en andere politieke geïnteresseerden (bv. voormalig bestuurslid). Het beleidsplanningstraject w as een vast item op de agenda van de Raad van Bestuur en w erd uitgebreid besproken me de bestuursleden. Het beleidsplan w erd goedgekeurd door de raad van bestuur en gemeentebesturen.

Geeft een korte SWOT-analyse voor de bovenlokale dienstverlenende rol (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats)

Geeft een korte SWOT-analyse voor de werking van de cultureel-erfgoedcel en eventuele collectiebeherende organisaties die de dienstverlenende rol mee uitvoeren.

STERKTES

Viersprong biedt **kwalitatieve dienstverlening en brede expertise**. De w erking is laagdrempelig, nabij en sterk verankerd. Erfgoedspelers en bestuurders getuigen dat Viersprong het verschil maakt.

Het **lokaal ondersteuningsbeleid** (vormingen, projectsubsidies, coaching) helpt lokale actoren professionaliseren en actualiseren.

Viersprong heeft een **sterk netwerk** binnen en buiten de regio en deelt expertise.

Participatieve trajecten (“Wij van de Wijk”) hebben aantoonbare en duurzame impact: nieuwe doelgroepen werken rond erfgoed, het erfgoedbewustzijn groeit en de erfgoedzorg verbetert. Ze versterken sociale cohesie.

Viersprong pioniert met trajecten rond **erfgoed en welzijn**.

Er is een sterke basiswerking rond **immaterieel erfgoed** (visie, zichtbaarheid en borging), met groeiend bewustzijn bij gemeenschappen, sector, beleid en publiek.

Ondersteuning rond **erfgoedcollecties** (inventarisatie, digitalisering, waardering, behoud en beheer) versterkt het collectiebeleid en de collectiezorg.

Vernieuwende Publieksprojecten vergroten zichtbaarheid en draagvlak voor erfgoed en verruimen de erfgoedblik.

Een trouwe **vrijwilligerspoule** ondersteunt op het terrein.

De **samenwerking** met IOED zorgt voor synergie.

ZWAKTES

Het brede **politieke draagvlak** voor erfgoed kan groeien, zeker na bestuurswissels.

De huidige **communicatiestrategie** voldoet niet meer. Er is nood aan een gedifferentieerd, hedendaags communicatiebeleid en bijkomende personeelstijd hiervoor.

De eigen **erfgoedbank** is verouderd en duur in onderhoud. Interne IT-expertise is beperkt.

De expertise en het netw erk is tot zekere hoogte persoonsgebonden en kw etsbaar bij afw ezigheden of personeelsw issels.

Het netw erk in Wachtebeke moet nog w orden uitgebouw d; tegelijk valt het netw erk binnen de gemeenten Oosterzele en SLH w eg.

Structurele verankering van trajecten en partnerschappen kan sterker.

KANSEN

Socio-demografische evoluties verhogen de nood aan ontmoeting en sociale cohesie, participatieve erfgoedtrajecten kunnen dit faciliteren.

De regio is rijk aan **immaterieel erfgoed**. Ambachtsmensen hebben noden rond zichtbaarheid, uitw isseling, borging. Vele lokale verenigingen rond **feestcultuur** (kermisverenigingen, w ijkcomités …) hebben beperkter erfgoedbew ustzijn.

Erfgoedactoren w illen hun **netwerk uitbreiden** naar minder klassieke spelers.

Digitale transformatie en AI bieden kansen voor innovatieve erfgoedw erking. Actoren vragen hierbij ondersteuning.

Verschillende collecties zitten in een transitie en roepen vragen op rond langetermijnvisie. Er is blijvende nood aan ondersteuning **en expertisedeling m.b.t. collectiebeleid en -zorg.**

De opstart van de **cultuurwerking** creëert nieuw e synergie. Ook de nieuw e regio biedt kansen om Viersprong hernieuw d op de kaart te zetten.

In de beleidsnota cultuur is aandacht voor de koppeling met w elzijn en voor participatie.

Politici en erfgoedveld vragen meer zichtbaarheid, experiment en betrokkenheid van de lokale bevolking bij erfgoed.

BEDREIGINGEN

De **regiovorming** verkleint het werkingsgebied en beperkt het netwerk. De duurzaamheid van het Vlaams beleid wordt lokaal in vraag gesteld.

Er is geen duidelijk regiogevoel wat bovenlokaal denken of diepere betrokkenheid bij inwoners en lokale spelers bemoeilijkt.

De integratie van **IOED** in een groter geheel zet de bestaande synergie onder druk.

Besparingen en het kerntakendebat dreigen erfgoed te marginaliseren.

De bevolking verandert, maar **representatie** in collecties, aanbod en publieksw erking volgt traag, waardoor nieuwe groepen minder aansluiting vinden.

Actoren focussen lokaal, terwijl het Vlaamse beleid inzet op een bovenlokale aanpak. Ook is de transversale reflex lokaal beperkter.

Er zijn **weinig professionele erfgoedactoren** in de regio waardoor extra betrokkenheid van Viersprong verwacht wordt. Vrijwilligers beschikken over beperkte middelen en vinden moeilijker aansluiting bij beleid en actuele tendensen.

Het veld kampt met **verenigingsproblemen** zoals overbevraging, vergrijzing en moeilijke opvolging.

Samenwerking

Indien één of meerdere collectiebeherende organisaties de dienstverlenende rol mee uitvoeren: gelieve hier te vermelden welke organisaties dit zijn en welke taken zij opnemen.

Enkel invullen indien van toepassing.
De dienstverlenende rol kan mee opgenomen worden door één of meerdere collectiebeherende organisaties die hiervoor eventueel een deel van de werkingssubsidie kunnen aanwenden. Beschrijf hier de taken die door de collectiebeherende organisatie opgenomen worden en hoe deze zich verhouden tot die van de cultureel-erfgoedcel.
Indien er een collectiebeherende organisatie wordt meegenomen in de aanvraag in het kader van het continueren van een aanvullende subsidie voor tewerkstelling (tot voor 2021 DAC) via het convenant, beschrijf dan hier ook hoe de werking van die collectiebeherende organisatie ingepast of afgestemd zal worden met de doelstellingen van het cultureel-erfgoedconvenant.

Maak ook in de bijlagen voor de begroting en de doelstellingen een duidelijk onderscheid tussen de taken die de cultureel-erfgoedcel opneemt en de taken die eventuele collectiebeherende organisaties opnemen.

Opmerking voor de steden Antwerpen, Gent, Brugge, Leuven en Mechelen: gelieve deze vraag in te vullen voor zover er nog andere collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties dan de organisatie die de aanvraag indient betrokken zijn bij de uitvoering van de dienstverlenende rol.

Indien een deel van de werkingssubsidie zal overgemaakt worden aan één of meer collectiebeherende organisaties die de dienstverlenende rol mee uitvoeren: gelieve hier de overeenkomst(en) op te laden waarin de voorwaarden beschreven staan waaronder dit gebeurt (max. 5 MB).

Indien er nog geen overeenkomst is kunt u ook een document opladen waarin beschreven staat onder welke modaliteiten een deel van de subsidie zal overgemaakt worden.
Let op: u kunt slecht één bijlage opladen. Meerdere documenten moet u daarom samenvoegen tot één bijlage.

Er w erd nog geen document opgeladen

Beschrijf de samenwerking en netwerking met relevante partners (andere dan in de vorige vraag)

Beschrijf hier de samenwerking en netwerking met andere relevante partners en vermeld hoe er wordt afgestemd met deze actoren - in het bijzonder met de andere actoren die een bovenlokale dienstverlenende rol opnemen.
Indien er een intergemeentelijke onroerend erfgoeddienst actief is op het grondgebied of een bovenlokale cultuurwerking, vermeld dan ook de samenwerking, netwerking en afstemming hiermee.

STRUCTURELE SAMENWERKING BINNEN DE PV

Vanaf 2027 bestaat PV Viersprong uit de erfgoedcel en een nieuwe **bovenlokale cultuursamenwerking**. De PV wordt gezamenlijk aangestuurd (cfr. Zakelijk) en werkt sterk transversaal (gedeelde missie, doelstellingen, communicatie en gedeeld personeel). De erfgoedcel werkt structureel samen met de IOED (tot 2026 IOED Viersprong, vanaf 2027 onder Veneco). Voor het luik publiekswerking wordt een samenwerkingsovereenkomst (inhoudelijk en financieel) afgesloten met Viersprong.

STRUCTURELE SAMENWERKING BINNEN DE GEMEENTEN

Binnen de regio heeft Viersprong een groot netwerk opgebouwd met de erfgoedactoren (cfr. Beschrijving CE-actoren), met sterke betrokkenheid (o.a. klankbordgroep). De algemene **stuurgroep** van de PV bestaat uit diensthoofden Vrije Tijd (cfr. Zakelijk). Zij bewaken de koppeling met het lokale beleid en het algemeen overzicht tussen de verschillende deelwerkingen.

Waardevolle partners zoals de bibliotheken, culturele centra/gemeenschapscentra worden vanaf 2027 nog structureler betrokken (**thematische werkgroepen** via cultuurwerking), en zullen nauwer verweven worden met de erfgoedcelwerking. Jaarlijks voorzien we 1 transversale netwerkdag voor alle erfgoed- en cultuurpartners in de regio.

Binnen de gemeenten wordt de samenwerking met andere diensten versterkt, zowel structureel als projectmatig: communicatie, welzijn, participatie, toerisme, lokale economie …

TRANSVERSALE EN PROJECTMATIGE PARTNERS

Viersprong w erkt structureel en projectmatig transversaal, met koppelingen naar w elzijn en cultuur, en zoekt hiervoor steeds (boven)lokale partners uit verschillende sectoren.

Rond **Participatie en diversiteit** *(SD 1)* w erkten w e met *Avansa Gent-Eeklo* rond w ijkw erking. We versterken het netw erk rond participatie en inclusie met partners als *Socius, Publiq* en *UiTPASregio Gent*. De klankbordgroep binnen het *bovenlokaal netwerk vrijetijdsparticipatie* zal expertise leveren rond het verlagen van drempels, die ook voor de erfgoedcelw erking relevant is.

Voor de trajecten rond ***erfgoed en welzijn*** (OD 1.3) blijven psychiatrisch ziekenhuis KARUS, Zusters van Liefde en Toon belangrijke structurele partners. Het Agentschap Inburgering en Integratie is nauw betrokken bij de trajecten met nieuw komers. Bart de Nil levert mee expertise.

We breiden ons netw erk uit met nieuw e spelers uit Wachtebeke (nieuw e regio), bv. vzw Luein, psych. verzorgingstehuis De Warande en zoeken opties tot samenw erking met lokale LOI's, Welzijnsband Meetjesland en Zorgband Leie&Schelde.

Viersprong is lid van het **netwerk rond scholenerfgoed** (n.a.v. DOE-project met o.a. college Melle), w aarbij Kadoc een belangrijke partner is.

Viersprong w erkte reeds samen met **Toerisme** Oost-Vlaanderen en lokale afdelingen. Dit blijven belangrijke partners.

BOVENREGIONALE SAMENWERKING

Op Vlaams niveau vormen de erfgoedcellen een sterk netw erk, met o.a. thematische overlegplatformen gecoördineerd door **FARO.** Viersprong zit in het dagelijks bestuur van het erfgoedcellenoverleg en neemt actief deel aan collegagroepen. De Oost-Vlaamse erfgoedcellen overleggen via **OVEO** structureel, met in de volgende beleidsperiode een focus op kennisdeling, uitw isseling van 'good practices' en gemeenschappelijk vormingsaanbod, vastgelegd in een aantal gezamenlijke acties.

Viersprong houdt op regelmatige basis overleg met de **aangrenzende erfgoedcellen** voor vlotte overgang ikv regiovorming (EVA) en fusie (Meetjesland). Binnen Ref.regio Gent w ordt structureel

samengewerkt met de IGS'en met o.a. gezamenlijke pooldagen voor alle medewerkers.

In i.f.v thematische noden werkt Viersprong samen met verschillende **dienstverleners** (WIE, Parcum, Histories …). Ook neemt de erfgoedcel deel aan thematisch netwerkmomenten en is het lid van het lerend netwerk erfgoed en welzijn. Inzake digitale expertise en rond de Erfgoeddatabank werkt Viersprong samen met **meemoo**, o.a. als *contant partner* (cfr. Digitalisering).

Doelstellingen

Voeg als bijlage een overzicht van de doelstellingen toe die de organisatie in de volgende beleidsperiode wil bereiken (max. 10 MB - 20 pagina's).

Gelieve volgende zaken mee te nemen bij het formuleren van de doelstellingen:

- de strategische doelstellingen dien de organisatie in de komende beleidsperiode wil bereiken;

- de vertaling naar operationele doelstellingen en mogelijke acties;

- de beoogde resultaten per operationele doelstelling en de eventuele indicatoren om dit te meten;

- de (financiële en personeels-)middelen die worden ingezet voor het bereiken van de operationele doelstellingen;

- de partners waarmee er wordt samengewerkt voor het bereiken van de doelstellingen.

Gelieve het aantal pagina's van dit document te beperken tot 20 pagina's of minder.

Opgeladen document : Doelstellingen_erfgoedcel_Viersprong.pdf - 478 KB (31/03/2026 19:47)

Licht toe hoe bij de opmaak van de doelstellingen rekening werd gehouden met .

Op de website van het departement kunt u terugvinden wat de aandachtspunten zijn in de visienota voor werkingssubsidies. Geef aan welke doelstellingen uitvoering geven aan die aandachtspunten van de minister. Dit kan door verwijzing naar de doelstellingen.

Het Vlaamse cultureel-erfgoedbeleid vormt de kapstok voor onze werking en de opmaak van de doelstellingen.

Zorg voor erfgoed is een cruciaal uitgangspunt in onze doelstellingen, waarbij we verder bouwen op realisaties in het verleden. Dit komt tot uiting in de ondersteuning bij inventarisatie- en registratietrajecten (O.D. 3.3), met aandacht voor de bestaande databanken hiervoor (O.D. 4.2), waardering van collecties (O.D. 3.3), de aandacht voor doordacht depotbeleid incl. aandacht voor schenkingen en herbestemmen en het versterken van het behoud en beheer van de collecties (O.D. 3.4). We bieden een sterke ondersteuning rond immaterieel erfgoed (O.D. 3.2) en stimuleren om aandacht te hebben voor de koppeling tussen immaterieel erfgoed en de bijhorende roerende collectie (O.D. 3.1, 3.3 en 3.4). Ook hebben we in ons vormingsaanbod (O.D. 4.3) en netwerken (O.D. 2.2) nadrukkelijk aandacht voor erfgoedzorg.

We begeleiden de sector in de **digitale transformatie**: we volgen de evoluties rond de Vlaamse erfgoeddatabank op de voet en begeleiden en stimuleren erfgoedactoren in de regio in het gebruik hiervan. We zien erop toe dat digitalisering duurzaam en volgens de geldende standaarden gebeurt. We onderzoeken een eengemaakt systeem voor de regio, in afstemming met de eigen databank en bestaande databanken zoals immaterieelerfgoed.be. We werken hiervoor samen met partners en experten zoals meemoo. (O.D. 4.2).

Ook andere tendensen rond digitale transformatie volgen we op (bv. AI) en stemmen ons ondersteuningsbeleid hierop af. (O.D. 4.3).

Voor publieksontsluiting stimuleren we het gebruik van hedendaagse digitale toepassingen zoals de Erfgoedapp (O.D. 4.2 en 5.2).

We bewaken de duurzaamheid van digitalisering (veilige opslag, juiste standaarden, controle via scoremodel meemoo) en hanteren ook intern een duurzaam digitaal informatiebeheer (O.D. 6.4)

Participatie is een cruciale pijler binnen de werking van Viersprong. We brengen dit zelf in de praktijk door de samenwerking met verschillende doelgroepen (O.D. 1.3) en de ondersteuning van participatieve erfgoedtrajecten (O.D. 1.2). Tegelijk sensibiliseren we de sector en het veld ook om een participatieve en inclusieve reflex te ontwikkelen (O.D. 1.1). Op deze manier vergroten en diversifiëren we – samen met de bestaande erfgoedactoren - de erfgoedgemeenschap om in de regio tot een **rijker en diverser erfgoedlandschap** te komen.

We realiseren dit alles niet alleen, maar in samenwerking en afstemming met vele spelers. Hiervoor zetten we in op **samenwerking en netwerkversterking** (S.D. 2): we versterken ons eigen netwerk,

verbinden het erfgoedveld binnen de sector en transversaal (met cultuur, welzijn en andere domeinen) en zetten ook sterk in op samenwerking op verschillende niveaus: binnen de referentieregio, met andere erfgoedcellen, met Faro, met Landelijke dienstverleners etc.

Deze inhoudelijke en ondersteunende werking wordt mogelijk gemaakt vanuit een **sterke zakelijke omkadering**, met aandacht voor Bestuurscode Cultuur en duurzaamheid. (S.D. 6)

Transversale thema's

Licht het beleid toe over maatschappelijke of culturele diversiteit

Gelieve hier toe te lichten hoe er omgegaan wordt met maatschappelijke of culturele diversiteit in kader van de cultureel-erfgoedwerking. Hiervoor kunt u verwijzen naar de doelstellingen als dat daar al aan bod komt.

DIVERSITEIT IN REGIO VIERSPRONG

De regio Viersprong wordt gekenmerkt door een overwegend **welvarende, hoogopgeleide en relatief etnisch-cultureel homogene bevolking.** Tegelijk zien we dat deze regio volop in verandering is in bevolking en dynamiek. Armoede-indicatoren stijgen licht (circa 0.5% LL t.o.v. 0.15-0.3% in 2015) en de etnisch-culturele diversiteit neemt opmerkelijk toe, vooral bij jongereleeftijdsgroepen (-25 jaar: circa 25% met een andere herkomst). De aanwezigheid van verschillende zorginstellingen (psychisch kwetsbaren, mensen met mentale en fysieke beperking, bijzondere jeugdzorg …) vergroot het aandeel bewoners met zorgnoden. Hoewel deze groepen geen meerderheid vormen, zijn ze wel duidelijk aanwezig in de regio. Het lokale beleid en aanbod zijn hier nog onvoldoende op afgestemd, waardoor een deel van de bevolking uit de boot dreigt te vallen.

BELEID VAN VIERSPRONG

Viersprong speelt op meerdere niveaus in op diversiteit in de regio: we vergroten zelf onze expertise, we sensibiliseren en we brengen dit in praktijk:

Expertise-opbouw

In de huidige beleidsperiode volgde Viersprong een traject bij het All rond erfgoed en diversiteit en volgden we de ontwikkelingen in de sector hierrond van nabij. In de komende beleidsperiode bouwen we hierop verder. We blijven zoeken naar juiste partners en bouwen hier lerende netwerken rond. De opstart van een bovenlokaal netwerk vrijetijdsparticipatie (binnen de bovenlokale cultuurwerking) versterkt onze expertise rond armoede, waar ook de erfgoedcelwerking kan op voortbouwen.

Sensibiliseren

Met deze expertise ondersteunen en sensibiliseren we het veld om inclusiever en participatiever te werken, zowel via bewustwording hierrond als met het aanreiken van concrete handvaten (cfr. O.D. 1.1). We organiseren vormingen en een lerend netwerk rond divers en inclusief werken (O.D. 2.3). We hebben oog voor heel diverse immaterieel erfgoedpraktijken, zetten deze in de kijker en versterken ze.

Divers (samen)werken in praktijk

We brengen de opgebouwde expertise ook in praktijk.

We willen voor diverse groepen in de samenleving een laagdrempelig aanspreekpunt en erfgoedpartner zijn. We focussen hier expliciet op in onze trajecten rond erfgoed en welzijn, waar we reeds samenwerkten met psychisch kwetsbaren en nieuwkomers, en vanaf 2027 ook nieuwe doelgroepen en samenwerkingen verkennen. De resultaten van deze trajecten maken we zichtbaar voor een breed publiek (O.D 1.3). Ook in de begeleiding van participatieve erfgoedtrajecten in wijken stimuleren we een inclusieve reflex (O.D. 1.2).

We bereiken een breder en diverser publiek, met aandacht voor mensen die vandaag minder participeren aan erfgoed en cultuur, via verrassende publieksacties op toegankelijke en openbare plekken buiten het klassieke circuit. (O.D. 5.3)

Personeelsbeleid en vrijwilligersbeleid:

Viersprong staat open voor elke kandidatuur, los van herkomst, leeftijd, gender, fysieke beperking of religie. We bouwen een structureel inclusief personeels- en vrijwilligersbeleid uit met aandacht voor

inclusief rekruteren. In ons vrijwilligersbeleid onderzoeken we samenwerking met Compagnie Cordial om drempels verder te verlagen

Licht het beleid toe over duurzaamheid

Gelieve hier toe te lichten hoe er omgegaan wordt met duurzaamheid in kader van de cultureel-erfgoedwerking. Daarmee wordt zowel ecologische duurzaamheid bedoeld als de duurzame omgang met cultureel erfgoed. Hiervoor kunt u verwijzen naar de doelstellingen als dat daar al aan bod komt.

Viersprong draagt duurzaamheid hoog in het vaandel. Dat doen we op verschillende vlakken in onze werking. Er is binnen het team een personeelslid aangesteld als trekker duurzaamheid, die dit thema bewaakt en opvolgt. We verankeren dit verder via een intern actieplan, geïnspireerd door o.a. Cultuurzaam.be en de Green Toolbox van Pulse (cfr OD. 6.4)

ECOLOGISCHE DUURZAAMHEID

Viersprong stimuleert het gebruik van mobiliteit met een lage ecologische impact: openbaar vervoer wordt terugbetaald, er is een fietsvergoeding (wettelijke maxima) voor woon-werkverkeer en dienstverplaatsingen. Werknemers kunnen een fiets leasen.

Bij aankopen is aandacht voor ecologische duurzaamheid (bv. papier met FSC-logo). Bij organisatie van **evenementen** hanteren we duurzame keuzes: bereikbaarheid met het openbaar vervoer, grotendeels vegetarische/plantaardige catering, geen wegwerpmateriaal etc.

Het nieuwe kantoorgebouw is **energiezuinig** en daardoor ook duurzamer in gebruik.

DIGITALE DUURZAAMHEID

Duurzaamheid is een expliciet onderdeel van ons digitaal beleid (cfr. Vraag digitalisering). We hebben hierbij aandacht voor de lange-termijn **leesbaarheid en veilige bewaring** van digitale bestanden via correcte standaarden en opslag. We hanteren hierbij het scoremodel van meemoo en checklist digitale maturiteit.

De teamleden worden gesensibiliseerd rond de **impact** van generatieve **AI** en om hier verantwoord mee om te gaan.

We hebben aandacht voor de duurzaamheid van ons digitaal **materiaal**: apparatuur wordt gebruikt zo lang ze functioneel zijn. Daarna worden ze gerecycleerd.

DUURZAAMHEID VAN DE WERKING

Erfgoedzorg is voor ons inherent duurzaam: we werken steeds met een lange termijn- en toekomstgerichte visie (SD 3).

Ook **participatie en inclusie** (SD 1) dragen bij aan duurzaamheid: Door in te zetten op lokale gedragenheid en betrokkenheid van een breed deel van de bevolking, creëren we blijvende impact voorbij tijdelijke trajecten. Ook de structurele verankering van projecten en het opzetten van (lerende) **netwerken** (SD2) vertrekt vanuit deze duurzaamheidsgedachte.

Bij tentoonstellingen en publieksmateriaal letten we op herbruikbaarheid, modulariteit en circulariteit.

We dragen de duurzaamheid ook uit naar het veld, onder meer als criterium voor het aanvragen van lokale **projectsubsidies**.

DUURZAAM PERSONEELSBELEID

Ook in onze interne werking en het personeelsbeleid hecht Viersprong belang aan duurzaamheid. (cfr. O.D. 6.4-6.5)

We zetten in op **kennisborging** en (interne) **expertisedeling**. Een buddysysteem, waarbij voor elke functie een collega als klankbord mee volgt, zorgt voor collegiale ondersteuning, kennisdeling en maakt expertise en netwerk minder persoonsafhankelijk.

We voeren een duurzaam personeelsbeleid met aandacht voor groei, begeleiding en welzijn. Medewerkers krijgen ruimte om zich te ontwikkelen, met functionerings- en evaluatiegesprekken als ondersteuning. Daarnaast waken we over een evenwichtige work-lifebalans, onder meer via mogelijkheid tot thuiswerk en flexibele werktijden

Licht het digitaal beleid toe

Gelieve hier toe te lichten hoe er omgegaan wordt met digitalisering in kader van de cultureel-erfgoedwerking. Hiervoor kunt u verwijzen naar de doelstellingen als dat daar al aan bod komt.

Digitalisering is een geïntegreerd onderdeel van de werking van Viersprong, met registratie, duurzame opslag en ontsluiting als kernpijlers. (Cfr. O.D. 2.3 en 4.2)

DATABANKEN

Erfgoeddatabank.be

In het verleden heeft de erfgoedcel ingezet op digitale registratie en ontsluiting van (religieuze en museale) collecties via Erfgoedinzicht en Erfgoedregister. De toekomst hiervan ligt bij de nieuwe Vlaamse Erfgoeddatabank.

Viersprong zet actief in op de implementatie van de Vlaamse Erfgoeddatabank, die de versnippering van bestaande systemen moet tegengaan. Samen met andere erfgoedcellen volgen we de ontwikkelingen op en stemmen we af via overlegstructuren zoals het erfgoedcellenoverleg en de collegagroep digitalisering.

De Erfgoedcellen nemen hierin een gezamenlijke rol op in het testen, implementeren en verankeren van de databank, in nauwe samenwerking met meemoo. Vanuit onze bovenlokale rol ondersteunen we lokale erfgoedactoren bij het gebruik ervan en versterken we hun digitale vaardigheden. De erfgoeddatabank biedt kansen om erfgoed breder en duurzamer te ontsluiten en vormt een strategisch instrument binnen een geïntegreerd cultureel-erfgoedbeleid.

Het voorbije jaar bood Viersprong cruciale ondersteuning bij de toeleiding van collectiehouders uit oude databanken naar het nieuw e systeem. Viersprong neemt binnen de databank een ondersteunende rol op, de digitale geletterdheid op het terrein is immers beperkt.

Daarnaast onderzoekt Viersprong de optie van dienstverlenende rol (categorie 6), zow el voor het beheer van grotere vrijw illigerscollecties (> 1000 objecten en dus betalend bij meemoo) als voor de integratie van de eigen erfgoeddatabank.

Databank land van Rode

Viersprong zet sinds het begin van haar w erking in op de digitalisering van cultureel erfgoed en heeft sinds 2012 een eigen databank: 'Erfgoedbank Land van Rode'.

Hierin w orden ca. 4500 items ontsloten. Selectie gebeurt op basis van criteria: origineel regionaal materiaal met publieke w aarde, voldoende metadata, een zekere ouderdom en voldoende metadata.

We respecteren het juridisch kader rond GDPR en auteursrechten. Beeldmateriaal w ordt enkel ontsloten met toestemming van de rechthebbenden en is publiek beschikbaar in lage resolutie; hoge resolutie is op aanvraag verkrijgbaar.

Vrijw illigers digitaliseren collecties voor de databank met professioneel scanmateriaal en volgens de CEST-richtlijnen, zow el in kader van projecten als op initiatief van onderuit. Viersprong ondersteunt en begeleidt dit proces.

De vorige beleidsperiode w erd de volledige collectie van de erfgoedbank overgedragen naar het **MAM van meemoo** voor duurzame bew aring (m.u.v. meervoudige bestanden).

De databank is toe aan vernieuw ing. We onderzoeken een inkanteling in de Vlaamse Erfgoeddatabank, al dan niet met een eigen publieksportaal.

Andere databanken

Viersprong zet eveneens in op toeleiding en registratie naar andere Vlaamse databanken zoals immaterieelerfgoed.be en archiefpunt. We volgen evoluties rond datakoppeling en -uitwisseling op en onderzoeken hoe dit een meerwaarde kan zijn voor de regio.

ONTSLUITING

Naast databanken zet Viersprong ook in op digitalisering in communicatie en publieckswerking, met focus op de Erfgoedapp. We ondersteunen en stimuleren het erfgoedveld bij het gebruik.

Viersprong integreert het gebruik van digitale ontsluitingstools (Erfgoedapp FAAM), databanken en open datasystemen in haar communicatiestrategie (cfr 5.1).

DIGITAAL INFORMATIEBEHEER INTERN

Viersprong hanteert een **duurzaam digitaal informatiebeheer**, gebaseerd op een intern informatiebeheersplan, het scoremodel van meemoo en de zelftest digitale maturiteit. (cfr. 6.4)

Begroting en personeel

Voeg hier de bijlage voor begroting en personeelsgegevens toe voor de volgende beleidsperiode (max. 2 MB). Het formulier kunt u vinden op .

Opgeladen document : 20251029_sjabloon_ce_convenant_igs_aanvraag_2027_Viersprong.xlsx - 390 KB (31/03/2026 17:13)

Begroting eigen stramien

Hier kunt u optioneel een begroting opladen volgens een eigen stramien.

Gelieve daarbij volgende richtlijnen te volgen:

- een bestand in excel formaat;

- de begroting eigen stramien bestaat uit één werkblad;

- maak in de meerjarenbegroting - indien mogelijk - een onderscheid tussen de huidige situatie en gewenste, zodat duidelijk is welke financiële wijzigingen er voorzien worden met de nieuwe aanvraag.

Opgeladen document : begroting_erfgoed_eigen_sjabloon_Viersprong.xlsx - 422 KB (01/04/2026 01:04)

Toelichting bij de begroting

Licht toe waarop de begrote kosten en opbrengsten gebaseerd zijn en licht toe waarom bepaalde kosten of opbrengsten wijzigen tijdens de beleidsperiode. Geef daarbij duidelijk aan voor welke doelstellingen of activiteiten er eventueel extra subsidies gevraagd worden.
Indien bepaalde kosten verdeeld worden met verdeelsleutels (bvb deels voor de cultureel-erfgoedwerking, deels voor een andere deelwerking), gelieve dit zeker te vermelden.

De begroting 2027-2032 is gedetailleerd te volgen in het eigen sjabloon (inkomsten, uitgaven personeel, werkingskosten per OD, ondersteunende aard). Uitgaven en inkomsten van eigen middelen zijn in groen aangeduid, Vlaamse middelen in zwart. Gedeelde uitgaven voor de hele PV (overhead, website…) worden gedeeld met de cultuurwerking volgens een vaste verdeelsleutel 60/40 (=verhouding inkomsten beide deelwerkingen).

Het eigen begrotingssjabloon werd vertaald naar het Vlaams sjabloon.

Vergelijking referentiejaar 2025: 2025 was een afwijkend jaar. De loonkost lag lager wegens langdurige ziekte en personeelsinzet op projecten met extra subsidiëring. De werkingskosten lagen eveneens lager (focus beleidsplan + afwezigheid collega). De eigen inbreng in 2025 is gebaseerd op de bevolkingscijfers in de huidige regio aan 0.35 €/inwoner. Vanaf 2027 is dit 0.4€ maar voor het (lagere) inwonersaantal in de nieuwe regio (cfr. Impact referentieregio). De opgebouwde reserve wordt in 2026 nog grotendeels weggewerkt.

UITGAVEN

Opgedeeld in **3 posten**: ca. 70 % personeelkost, ca. 20% w erkingskosten, ca. 10% kosten van ondersteunende aard. Dit ligt in lijn met vorige beleidsperiodes.

Personeelskosten: brutolonen, rsz-bijdrage, maaltijdcheques, eindejaarspremie en vakantiegeld per personeelslid, gebaseerd op berekeningen sociaal secretariaat. Verzekering en fietsvergoeding gebaseerd op cijfers van de voorbije jaren. De stijgende anciënniteit verhoogt de personeelskost tegen het einde van de beleidsperiode.

Werkingskosten: in het eigen sjabloon gespecifieerd per O.D., meer duiding bij doelstellingen. Gebaseerd op eerdere soortgelijke uitgaven/offertes, of ingeschat o.b.v. navraag bij collega-erfgoedcellen. Voor O.D.'s met enkel personeelsinzet, w ordt geen w erkingsbudget begroot. De grootste budgetten voor w erkingskosten gaan naar: borgings- en publieksprojecten (immaterieel erfgoed), erfgoed en w elzijnsprojecten (incl. externe expertise), ondersteuning collecties (conservatie, expertise) en digitaliseringsbeleid (jaarlijkse kost Erfgoeddatabank). Grote investeringen zoals nieuw e w ebsite en huisstijl (2027), een nieuw publieksportaal eigen erfgoedbank (2028) w orden op vijf jaar afgeschreven.

Kosten van ondersteunende aard: o.a. dienstreizen, sociaal secretariaat, huisvesting, audit gebaseerd op de kosten van de voorbije jaren. Huurprijs kantoor is raming o.b.v. lopende gesprekken n.a.v. verhuis naar Destelbergen (cfr. Impact regiovorming). Er w ordt jaarlijks een bedrag voor onvoorziene kosten begroot.

INKOMSTEN

Opgedeeld in 2 posten: Circa 85% Vlaamse middelen, circa 15% eigen inbreng (incl. opgebouw de reserve).

Vlaamse middelen*:* De begroting vertrekt van een jaarlijkse subsidie van €283.402,41. Dit betekent een beperkte stijging van 5%, noodzakelijk om stijgende loonkosten (anciënniteit), bijkomende verw achtingen vanuit beleid en sector (o.a. Erfgoeddatabank, participatie), basisw erking en de ambities van dit beleidsplan te kunnen realiseren.

Eigen inbreng: Gemeentelijke middelen: de gemeenten betalen 0.4€/inw oner/jaar voor de CE-w erking van Viersprong. We gaan uit van een bevolkingstoename van 1%/jaar. Daarnaast beperkte eigen inbreng

uit boekenverkoop, occasionele bar etc. Potentiële externe projectfinanciering werd niet meegenomen in de begroting wegens onzekerheid hiervan.

Overgedragen reserve: We voorzien een veilige reserve op eigen middelen (opbouw buffer), deze reserve wordt in de loop van deze beleidsperiode verder afgebouwd (bv. lokale projectsubsidies, loonkost administratie…) De exacte reserve wordt duidelijk bij het financieel verslag 2026. De schatting in de begroting is gebaseerd op huidige reserve (na 2025) en een inschatting van de geplande uitgaven in 2026. Op de Vlaamse middelen is geen reserve voorzien, wel een opgebouwd sociaal passief (niet in de begroting opgenomen).

Toelichting KIOSK-sjabloon

De overgedragen (gemeentelijke) reserve uit 2021-2026 werd ingeboekt onder code 76 (bij gebrek aan correcte boekhoudkundige code).

Toelichting bij de eigen inbreng

Licht hier toe welke eigen inbreng de deelnemende gemeenten doen voor de realisatie van het cultureel-erfgoedconvenant. Maak daarbij een onderscheid tussen inbreng in financiën en inbreng in natura.

Naast de Vlaamse werkingssubsidie voor de regionale dienstverlenende rol, kan Viersprong beroep doen op structurele **financiële** ondersteuning van de drie gemeentes binnen het werkingsgebied: Destelbergen, Lochristi, Merelbeke-Melle.

Elke deelnemende gemeente levert jaarlijks een bijdrage van 0,4€ / inwoner aan de cultureel-erfgoedwerking. In de begroting wordt rekening gehouden met een jaarlijkse bevolkingsgroei van 1%. Bij de opmaak van de begroting werd rekening gehouden met een jaarlijkse stijging 1% door een stijging van de inwonersaantallen. Bij hogere index kan de bijdrage ook geïndexeerd worden.

Concreet werd er voor 2027 een inbreng van 34.949,20 € begroot, gebaseerd op een geraamde bevolking van 87.373 inwoners (cijfers 2025). Dit betekent een hogere bijdrage per gemeente dan in de vorige beleidsperiode (0,35 €), maar een licht lagere totale inbreng door het lagere inwonersaantal (cfr. Impact regiovorming).

Daarnaast wordt een eigen reserve van circa 70.000 € overgedragen uit de huidige beleidsperiode naar de volgende.

Deze reserve wordt tijdens de komende beleidsperiode geleidelijk afgebouwd (cfr. Toelichting begroting). De gemeentelijke inbreng komt zo voor de volledige beleidsperiode op ongeveer 15% van de totale financiële inkomsten.

In het verleden vulde Viersprong haar eigen middelen succesvol aan met verschillende projectsubsidies (oa. Leader, Bovenlokale erfgoedprojecten). Deze piste wordt in 2027-2032 opnieuw onderzocht. Omdat er geen garanties zijn over de uitkomst hiervan, is dit niet in de begroting opgenomen.

Daarnaast genereert Viersprong beperkte eigen inkomsten door de verkoop van publicaties of inkomsten op activiteiten (bv. bar).

Erfgoed Viersprong ontvangst naast financiële ook **inbreng in natura** van de drie deelnemende gemeentes.

Op *communicatief vlak* kan Erfgoed Viersprong gratis gebruik maken van de gemeentelijke communicatiekanalen zoals infomagazines, digitale aankondigingsborden en interne post (schatting ter waarde van 1000 € per jaar).

Daarnaast bieden de deelnemende gemeentes *logistieke ondersteuning* aan. Vergaderlocaties en gemeentelijke zalen worden gratis of aan sterk verminderde prijs ter beschikking gesteld voor vergaderingen, evenementen en vormingen. (schatting waarde min. 500 € per jaar). Ook huurt Viersprong in de toekomst een kantoorgebouw van de gemeente Destelbergen met o.a. ook ruimte voor uitleendienst, beperkte bibliotheek, ontvangst vrijwilligers.... (verhuis door impact regiovorming). Hoewel de voorwaarden op dit ogenblik nog in detail moeten uitgewerkt worden, is duidelijk dat deze overeenkomst voordeliger is dan het aanbod op de private markt.

Tot slot is er vanuit alle deelnemende gemeentes een *personeelsinbreng*. Technisch personeel staat ter beschikking voor o.a. vervoer en opbouw bij evenementen. Viersprong kan beroep doen op gemeentelijke *expertise*, bv. van de diensten welzijn, participatie, communicatie en personeel dat eveneens toegang biedt tot het eigen netwerk.

Cultuurambtenaren zijn binnen de gemeentelijke werkuren aanwezig op vergaderingen van de klankbordgroep, volgen erfgoedprojecten mee op en nemen deel aan overlegmomenten i.k.v. de beleidsplanning. Deze bijdragen zijn moeilijk in financiële termen uit te drukken, maar zeer waardevol.

Toelichting bij de huidige en de gewenste personeelssituatie

Geef een toelichting bij de huidige en de gewenste personeelssituatie (zoals opgegeven in de bijlage voor de begroting en de personeelsgegevens).
Indien er bepaalde personeelsleden tewerkgesteld zijn volgens een verdeelsleutel (bvb deels ingezet voor de cultureel-erfgoedwerking, deels voor een andere werking), gelieve dit zeker te vermelden.

Tijdens de **beleidsperiode 2021-2026** had Viersprong **gemiddeld 2.5 à 2.6 VTE** inhoudelijke personeelsleden, gefinancierd met erfgoedconvenantsmiddelen: 0.7 VTE algemeen coördinator (zakelijke en beleidsmatige aansturing en inhoudelijke werking), 0.8 VTE coördinator erfgoedcel (inhoudelijke werking en communicatie), 1 VTE medewerker participatie en immaterieel erfgoed en sinds 2025 0.1 VTE medewerker inhoudelijke ondersteuning (databanken en uitleendienst). 2025 – 2026: Door een combinatie van projectsubsidies (opstart bovenlokale cultuurwerking) en tijdelijke personeelswijzigingen (ziekte) kwam er budget vrij, waarmee tijdelijk een medewerker collecties en digitalisering (0.8 VTE) werd aangeworven.

Voor **2027-2032** streven we een gelijkaardige bezetting na van **2.55 VTE, gefinancierd** vanuit erfgoedconvenantsmiddelen.

Functieprofielen en tijdsverdeling:

- Algemeen coördinator (o.a. beleidsopvolging, zakelijke opvolging, personeelsbeleid, algemene coördinatie; 0.45 VTE, A-niveau). De algemeen coördinator trekt in het bijzonder SD 6 (transparante, duurzame en kwalitatieve werking) en SD 2 (netwerken)

- Coördinator erfgoedcel (o.a. diepte-expertise, coördinatie trajecten welzijn, diversiteitsbeleid, ondersteuningsbeleid; 0.55 VTE, A-niveau) is trekker voor OD 1.3 (erfgoed en welzijn), 2.3

(transversale netw erken) en SD 4 (Ondersteuningsbeleid)

- Medew erker immaterieel erfgoed en participatie (0.65 VTE, B-niveau) w erkt voornamelijk vanuit 1.2 (participatieve trajecten) en 3.2 (immaterieel erfgoed)

- Medew erker collecties (incl. beheer databanken; 0.6 VTE, B-niveau) w erkt voornamelijk vanuit SD 3 (erfgoedzorg) en 4.2 (databanken)

- Medew erker communicatie en publieksw erking (0.4 VTE, B-niveau) w erkt voornamelijk vanuit SD 5 (zichtbaarheid en bekendheid)

Deze functieprofielen en bezettingsgraad is gekoppeld aan de doelstellingen (cfr. geschatte tijdsinzet bij de doelstellingen). We behouden een sterke **participatieve** w erking (SD 1), verhogen inzet op lerende netw erken (SD 2) en voorzien aanzienlijke inzet voor **erfgoedzorg** (SD 3–4), zow el voor de trajecten rond immaterieel erfgoed als voor collectiezorg. (SD 3 en SD 4). We vertrekken voor deze functieprofielen vanuit de bestaande expertise in het team. **Communicatie** w ordt een nieuw e duidelijke lijn binnen de w erking en hiervoor trekken w e bijkomende expertise aan.

We kiezen bew ust voor een **transversale aanpak tussen de twee evenw aardige deelw erkingen** met gedeelde missie, visie en doelstellingen. Medew erkers w erken voor beide deelw erkingen, met name de algemene coördinator, coördinator erfgoedcel (diversiteit en ondersteuningsbeleid), medew erker participatie en medew erker communicatie. Deze laatste w ordt bovendien voor 0.2 VTE meegefinancierd vanuit de IOED (Veneco).

Op deze manier delen w e expertise rond gedeelde noden en transversale domeinen zoals participatie, doelgroepen en communicatie, en bouw en w e tegelijk diepgaande erfgoedspecifieke en generieke competenties uit. Beide deelw erkingen versterken elkaar dus. We hanteren hiervoor duidelijke verdeelsleutels op basis van verw achte tijdsinzet per deelw erking, zodat de middelen uit erfgoedconvenant, bovenlokale cultuur en gemeentelijke bijdragen juist afgew ogen ingezet w orden.

Vanuit eigen middelen bekostigen w e sinds 2023 0.25 à 0.4 VTE voor administratieve ondersteuning (boekhouding en loonsadmin). Vanaf 2027 brengen w e dit terug naar 0.1 VTE vanuit de eigen middelen erfgoedcel, aangevuld met 0.1 VTE vanuit de cultuurw erking.

Vanuit deze aanpak kan een klein team toch heel wat expertises in huis halen en zowel in de breedte als in de diepte inspelen op de noden van de regio.

Zakelijke werking

Beschrijf de zakelijke werking

Gelieve hier minstens volgende zaken te behandelen:

- de aansturing, opvolging en evaluatie van het cultureel-erfgoedconvenant;

- de aanwezige beslissingsbevoegdheden en -procedures (o.a. voor het toekennen van opdrachten en subsidies).

In de zakelijke werking van Viersprong is er aandacht voor rapportering, controle en evaluatie. De **bestuurscode cultuur** wordt gevolgd waar mogelijk.

De raad van bestuur komt twee- à driemaandelijks samen. Het team van Viersprong rapporteert hier over de opvolging van het convenant. Indien nodig gebeurt tussentijdse consultatie. Actieplan en jaarverslag worden jaarlijks voorgelegd ter goedkeuring. Hierbij wordt de uitvoering van het convenant en de werking van de erfgoedcel inhoudelijk, zakelijk en financieel geëvalueerd. De verslagen worden bezorgd aan de gemeentebesturen. Het **dagelijks bestuur** (voorzitter en coördinator) zorgt voor de tussentijdse rapportering en opvolging. De inhoudelijke uitvoering van het convenant wordt besproken met de **stuurgroep** en **klankbordgroep** (adviserende stem).

Financieel beleid

De financiële bevoegdheden, functiescheiding en controle zijn strikt vastgelegd in een uitgeschreven **afsprakenkader**. De **wetgeving op overheidsopdrachten** wordt gevolgd.

De coördinator volgt het budget op en rapporteert regelmatig aan de voorzitter en de RvB, maar voert geen betalingen uit. Facturen worden intern ingeboekt in afstemming met de boekhouder. De eindcontrole gebeurt door de revisor. Dit verslag wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de RvB. Het afsprakenkader bepaalt de beslissingsbevoegdheid: kleinere uitgaven (<1500) door de erfgoedcel, middelgrote (<5500) door de voorzitter, grotere door de raad van bestuur, alles in lijn met de wetgeving op

overheidsopdrachten. Voor grote opdrachten (>10.000) wordt een bestek opgemaakt. Een jury beoordeelt en brengt verslag uit aan de raad van bestuur.

De PV beschikt over 1 rekening, maar met een duidelijke toewijzing bij elke uitgave of inkomst aan de deelwerkingen. Elke deelwerking heeft een aparte balans en resultatenrekening. Er is een verdeelsleutel voor gedeelde (overhead)kosten binnen de PV, gebaseerd op de verhouding van de inkomsten. Loonkosten van gedeelde personeelsleden worden berekend volgens de verhouding van ingezette uren per deelwerking. Dit wordt gemonitord en indien nodig bijgestuurd.

Voor **lokale erfgoedsubsidies** hanteert Viersprong een reglement met aandacht voor de 5 functies en eigen beleidsaccenten. Een externe commissie beoordeelt de dossiers, waarna de RvB beslist op basis van het verslag. De subsidie, betaald met gemeentelijke middelen, wordt in twee schijven uitbetaald: na goedkeuring en na evaluatie van de uitvoering.

Personeelsbeleid

Viersprong volgt t.e.m. 2026 de rechtspositieregeling van Oosterzele. In najaar 2026 - begin 2027 wordt een nieuwe Rpr uitgewerkt naar aanleiding van de verhuis naar Destelbergen, met aandacht voor behoud van rechten en plichten van de werknemers.

Voor elke medewerker zijn **functieprofielen** opgesteld. Deze worden geüpdatet n.a.v. verschuivingen in het takenpakket vanaf 2027.

Periodiek worden door het dagelijks bestuur **functionerings- en evaluatiegesprekken** opgezet met de personeelsleden.

De verloning van personeel gebeurt volgens vaste overheidsbarema's (lokaal bestuur). De personeelsleden zijn verzekerd (AO, BA en dienstverplaatsing) en hebben recht op extralegale voordelen als maaltijdcheques (7.5€), hospitalisatieverzekering, vergoeding openbaar vervoer, fietsvergoeding, tweede pensioenpijler en fietslease.

Voor onkostenvergoedingen (voornamelijk verplaatsingen) bestaat er een neergeschreven afsprakenkader. Interne afspraken zijn vastgelegd in het **huishoudelijk reglement**.

Vacatures die Viersprong uitschrijft bevatten een functiebeschrijving, een functieprofiel, de loonvoorwaarden, extralegale voorwaarden en de beschrijving van de aanwervingsprocedure. De beoordeling gebeurt door een jury die de rangschikking ter goedkeuring voorlegt aan de raad van bestuur.

Tot slot is erfgoed Viersprong voor **preventie en bescherming** op het werk aangesloten bij Securex.

Licht de organisatiestructuur toe

Licht hier kort de structuur van uw organisatie toe en de de wijze waarop de cultureel-erfgoedcel daarin is ingebed.

Projectvereniging Viersprong overkoepelt **twee deelwerkingen**: een werking rond cultureel erfgoed (erfgoedcel) en vanaf 2027 ook een bovenlokale cultuurwerking. Beide worden gesubsidieerd met Vlaamse middelen (werkingssubsidies binnen het cultureel-erfgoeddecreet voor een dienstverlenende rol op bovenlokaal niveau en werkingssubsidies IGS bovenlokale cultuurwerking) en met een gemeentelijke bijdrage, maar zijn financieel onafhankelijk van elkaar. Binnen de cultuurwerking wordt ook een bovenlokaal netwerk vrijetijdsparticipatie opgestart.

Tot en met 2026 maakt IOED Viersprong deel uit van de projectvereniging. Vanaf 2027 wordt de IOED-werking referentieregiobreed georganiseerd onder streekintercommunale Veneco. Dit betekent voor Viersprong, naast een heroriëntering van haar werking, ook de overheveling van haar onroerend erfgoedexpert naar de intercommunale. Viersprong blijft structurele partner op gebied van publiekswerking en vrijwilligerswerking binnen deze samenwerking, via een financiële en inhoudelijke samenwerkingsovereenkomst.

De **raad van bestuur** stuurt de gehele projectvereniging aan. De raad adviseert over de inhoudelijke en zakelijke werking, en heeft de uiteindelijke beslissingsbevoegdheid. De raad bestaat uit drie stemgerechtigde leden en drie leden met raadgevende stem. De stemgerechtigde leden zijn schepenen, gemeenteraadsleden of burgemeesters van de deelnemende gemeenten (meestal schepenen van cultuur). Elke gemeente duidt ook één afgevaardigde uit de gemeenteraad aan als lid met raadgevende stem. Uit de stemgerechtigde leden wordt via anonieme stemming een voorzitter gekozen. De raad van bestuur komt een vijftal keer per jaar samen.

De voorzitter en algemeen coördinator Viersprong vormen samen het **dagelijks bestuur** van Viersprong.

De projectvereniging wordt transversaal (erfgoed en cultuur) geadviseerd door een **stuurgroep**, bestaande uit de diensthoofden Vrije Tijd. Zij bewaken de koppeling met het lokale beleid, geven regelmatig advies bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het beleid van Viersprong vanuit een transversale blik. Deze stuurgroep werd in het leven geroepen tijdens het beleidsplanningsproces en wordt verdergezet in de toekomst. De werking ervan wordt de eerste jaren samen geëvalueerd.

De klankbordgroep erfgoed, samengesteld uit lokale erfgoedexperten, -vrijwilligers en -ambtenaren, geeft inhoudelijke input voor de werking van de erfgoedcel (cfr. “Betrekken van de cultureel-erfgoedgemeenschappen in de werking”). Zij komen min. twee keer per jaar samen (n.a.v. jaarverslag en actieplan).

De algemeen **coördinator Viersprong** (0,9 VTE, gelijk verdeeld over de deelwerkingen) neemt de dagelijkse leiding van de projectvereniging op, volgt o.a. het beleid op en bewaakt de afstemming tussen de deelwerkingen. Expertises en personeelsleden worden ingezet in beide deelwerkingen voor optimale synergie (m.u.v. het functieprofiel collectiezorg). Dit is volgens een duidelijke functieomschrijving en een realistische verdeelsleutel. (cfr. Personeel)

Viersprong heeft een **vlakke organisatiestructuur**, waarbij de medewerkers naast elkaar staan, als team. Er worden goede interne afspraken gemaakt over taakverdeling en verantwoordelijkheid. De algemeen coördinator heeft de eindverantwoordelijkheid over de dagelijkse werking van Viersprong

Voeg als bijlage het organogram van de organisatie toe (max. 2 MB).

Indien de organisatiestructuur wijzigt, gelieve dan het huidige en toekomstige organogram toe te voegen.

Opgeladen document : organogram_Viersprong.pdf - 112 KB (31/03/2026 14:56)

Beschrijf de beschikbare infrastructuur

Licht hier kort toe:

- in welke infrastructuur is de cultureel-erfgoedcel gehuisvest ?

- is er nog andere infrastructuur ter beschikking die relevant is voor de inhoudelijke werking van de bovenlokale dienstverlenende rol (bvb depotruimtes)?

- kan de cultureel-erfgoedcel beroep doen op nog eventuele andere infrastructuur van de deelnemende gemeenten?

Evalueer kort of de beschikbare infrastructuur voldoet aan de noden.

Viersprong verhuist in aanloop van de volgende beleidsperiode naar een kantoorgebouw in Destelbergen, deelgemeente Heusden (n.a.v. impact regiovorming was de huidige locatie in Oosterzele niet meer mogelijk). De locatie in het centrum van het dorp is vlot bereikbaar met fiets, wagen en openbaar vervoer. Daarnaast is deze nieuwe locatie ook centraal gelegen in de Viersprongregio en daardoor makkelijk(er) bereikbaar voor de regionale actoren en partners. Ook de ligging nabij Gent is een pluspunt voor de bereikbaarheid voor partners van buiten de regio en verhoogt de aantrekkelijkheid van de werkplek voor nieuwe personeelsleden en stagiairs.

Het gebouw is energiezuinig, beschikt over twee kantoorruimtes (werkplek voor circa 6 personen), een onthaal, sanitaire voorzieningen, een keukentje en een vergaderzaal. Het gebouw is rolstoeltoegankelijk en beschikt over een lift. Er is voldoende ruimte voor de bibliotheek van Viersprong en het materiaal van de uitleendienst (eigen uitleendienst en uitleendienst Faro). De vergaderzaal is voldoende groot om vormingen te laten doorgaan en heeft een aparte toegang, waardoor deze ook gebruikt kan worden door andere (erfgoed)actoren in de regio.

Naast het eigen kantoor kan Erfgoed Viersprong voor vergaderingen, vormingen, tentoonstellingen en publieksw erking ook beroep doen op de infrastructuur van de verschillende viersprongemeentes: bibliotheken, cultuurhuizen, lokale dienstencentra, herbestemde kerken …

Beschrijf het vrijwilligersbeleid

Dit veld moet u enkel invullen indien er gewerkt wordt/zal worden met vrijwilligers.

Licht hier toe voor welke taken er vrijwilligers geëngageerd (zullen) worden en welke omkadering er

geboden wordt (o.a. werkplek, materiaal, verzekering...).

PROFIEL EN TAKENPAKKET VRIJWILLIGERS

Viersprong heeft jarenlange ervaring in de samenwerking met vrijwilligers. Naast de vele vrijwillige cultureel-erfgoedactoren binnen de regio, werkt de erfgoedcel samen met een **groep trouwe en capabele vrijwilligers**, aangevuld met occasionele vrijwilligers bij specifieke projecten of evenementen.

Vrijwilligers worden ingezet voor registratie en inventarisatie, digitalisering, onderzoek, publieksw erking en organisatie van evenementen

De vrijwilligers worden o.a. ingezet bij registratie- en inventarisatietrajecten, digitalisering, onderzoek en ondersteuning bij publieksprojecten.

Viersprong trekt nieuwe vrijwilligers aan via gerichte oproepen en/of spontane aanmeldingen. Na afloop van hun stage blijven stagiairs vaak betrokken als vrijwilliger.

Naast de poule van vaste vrijwilligers experimenteert Viersprong ook met **andere vormen van vrijwilligerswerking**:

- In participatieve (wijk)trajecten nemen lokale vrijwilligers een actieve rol op. Ze geven het traject mee vorm en nemen eigenaarschap op. Zij verzekeren de lokale gedragenheid en verduurzaming van de werking.
- Viersprong verkent samenwerkingen voor praktische ondersteuning bij evenementen, onder meer met partners zoals Compagnie Cordial.
- In de toekomst wil Viersprong ook de mogelijkheid onderzoeken om nieuwe profielen van vrijwilligers aan te trekken, o.a. voor de trajecten rond erfgoed en welzijn.
- Maatschappelijke tendensen en verschuivingen binnen het vrijwilligerswerk vertalen zich in een aangepast vrijwilligersbeleid en gewijzigde vrijwilligersprofielen (bv. Projectmatig engagement, takenpakket mee vormgeven…)

BELEID EN ONDERSTEUNING

Viersprong heeft voor de eigen vrijwilligers een **vrijwilligersbeleidsplan** en een vast **draaiboek**.

De vrijwilligers van Viersprong worden **goed omkaderd**:

- Geïnteresseerden ontvangen een informatienota over vrijwilligerswerk en sluiten een overeenkomst af met duidelijke afspraken rond organisatie, vergoeding, verzekering, vertrouwelijkheid en taakomschrijving
- Viersprong voorziet een **duidelijke taakomschrijving en opleiding** voor haar vaste vrijwilligers. Het team maakt bewust tijd voor **tussentijdse opvolging, begeleiding en evaluatie**. De vrijwilligers wisselen ook onderling ervaringen en expertise uit.
- De **kostenvergoeding** wordt – volgens de wettelijke maxima – berekend o.b.v. het aantal gewerkte uren. Maandelijks bezorgen de vrijwilligers hierover een verklaring op eer.
- Viersprong vindt het tot slot van groot belang dat de vrijwilligers zich **gewaardeerd** voelen. Het team zet vrijwilligers jaarlijks in de bloemetjes tijdens de Week van de Vrijwilliger, bedankt hen regelmatig tijdens hun engagement en nodigt hen jaarlijks uit voor een ontmoetingsdag

Het vrijwilligersbeleidsplan wordt in 2027 geactualiseerd in functie van het nieuwe beleidsplan, de uitbreiding met de cultuurwerking binnen de projectvereniging, het gemeentelijk beleid en actuele tendensen rond vrijwilligerswerk.